

DEN NORSKE KIRKE

Melhus kirkelige fellesråd

Innkalling

Råd: Melhus kirkelige fellesråd

Dato og tid: 04.06.2025, 17:00

Lokale: Kursrom Søregeen

Saksmappe: MKF2025-179

Til: Helge Bjørn Bæverfjord (Leder), Anne Josefine Løvseth Byfuglien (Nestleder), Øystein Flø (Prest), Vegar Godø Slørdal (Sekretær), Eli Stølan (Medlem), Jon Roar Bruholt (Medlem), Jostein Jarl Sunnset (Medlem), Marie Kullbrandstad (Medlem), Rikard Ljøkjell (Medlem), Svein Ofstad (Medlem), Unni Skipperø (Medlem)

Vara: Bård Egil Alstad (Varamedlem), Kjersti Hegerberg (Varamedlem), Mai Britt Sunnset (Varamedlem), Marius Krogstad Aune (Varamedlem), Ole Johannes Hindenes (Varamedlem), Susann Vigen (Varamedlem)

Sakslisten

Faste Saker

009/25 Godkjenning av innkalling og dagsorden

010/25 Meldinger og referatsaker

Møtesaker

011/25 Tertialrapport 1. tertial 2025

012/25 Investeringsbudsjett 2026

013/25 Vernede gravminner Melhus kirkegård

014/25 Møteplan høsten 2025

015/25 Eventuelt

Orienteringssaker

00002 Avsluttede prosjekter

Helge Bjørn Bæverfjord
Leder

Vegar Godø Slørdal
Sekretær

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	414	MKF2025-179	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	009/25	04.06.2025

009/25 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksfremstilling

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Forslag til vedtak

Melhus kirkelige fellesråd godkjenner innkalling og dagsorden

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	414	MKF2025-179	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	010/25	04.06.2025

010/25 Meldinger og referatsaker

Saksfremstilling

1. Robotklippere Melhus
2. Brannvarsling i kirkene
3. Ansattes representant til administrasjonsutvalget
4. Personalrelaterte saker

1. Robotklippere

Det er kjøpt inn to robotklippere til Melhus kirkegård av typen Mammotion Luba2 AWD 10000M2. Hver gressklipper har kapasitet til å vedlikeholde 10 mål. Én av klipperne er satt i drift på nedre kirkegård.

2. Brannvarsling i kirkene

Kvål EI-Installasjon er ferdig med å installere brannvarsling i Melhus kirke. Holder for tiden på i Flå og Horg kirke. I Horg kirke mangler det nødlys. Det innhentes tilbud på dette slik at det kan installeres samtidig. Kirkevergen har dialog med Gauldal Brann og Redning om å ha en befaring i kirkene etter anleggene er installert for å lage en oversikt over eventuelt andre mangler.

3. Ansattes representant i administrasjonsutvalget

Leif Idar Skei gikk av med pensjon 30. april.

Det ble avholdt personalmøte i etterkant av stabsmøte 10.4.25.

Det kom inn ett benkeforslag, og Eirik Jørgensen ble valgt sin ny ansattrepresentant til administrasjonsutvalget.

4. Personalrelaterte saker

Leif Idar Skei gikk av med pensjon 30. april og ble takket av i gudstjeneste i Melhus kirke 27. april.

Jan Engel Brødreskift startet i stillingen som kirketjener med driftslederansvar 1. mai.

Fredrik Johansen startet i stillingen som kirketjener med hovedansvar for Horg 1. april.

Gunn Rita Gjersvold har fått forlenget sitt vikariat som sekretær på kirkekontoret. Avklaring rundt denne stillingen ventes å være på plass før sommeren.

Forslag til vedtak

Melhus kirkelige fellesråd tar meldingene og referatsakene til orientering

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	132	MKF2025-121	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	011/25	04.06.2025

011/25 Tertialrapport 1. tertial 2025

Vedlegg liste

1 Tertialrapport 2025.pdf

Saksfremstilling

Tertialrapport:

De to første sidene i vedlegget viser driftsregnskapets hovedoversikt med regnskapstall til og med april 2025. De neste to sidene i vedlegget viser regnskaps- og budsjettall oppdelt i følgende hovedformål:

Funksjon 041 Administrasjon

Funksjon 042 Kirker

Funksjon 043 Gravplass

Funksjon 044 Annen kirkelig virksomhet

Funksjon 044 Trosopplæring (Ansvar 10002)

I vedlagt tertialrapport er 41% av de budsjetterte inntektene bokført, samt 37% av utgiftene. Kommunen har overført 50% av rammetilskuddet for 2025, men det mangler statlige midler tilknyttet trosopplæring og støtte for prostesekretær. Festeavgifter for 2025 ble sendt ut i mai 2025 og vil derfor komme inn i andre tertial. Det er ca. 44.000,- i utestående fordringer på festeavgift i 2024. Her ble det gjort en større ryddejobb i registeret, og mange av festerne har vært vanskelig å få kontakt med.

Det er brukt ca 60% av budsjetterte midler på "Kjøp av varer og tjenester". De største avvikene fra opprinnelig budsjett ligger i kjøp av lisenser på sentrale dataprogrammer og utgifter tilknyttet konfirmantleir.

Kalkulatoriske inntekter og utgifter knyttet til kommunal tjenesteyting er ikke bokført. Dette er en regnskapsteknisk fremstilling av kostnadene for tjenestene som kommunen bistår kirkelig fellesråd med. Denne avtalen skal revideres i løpet av året.

Andre merknader:

Knif har fakturert dobbelt forsikring for 2025. Dette ble oppdaget ved kjøring av tertialrapport og Knif er kontaktet for å få kreditert 288.000,-. Knif har utbetalt 70.000,- i forsikringsoppgjør etter innbruddet i Flå kirke. Det har ikke kommet inn noen krav fra noen av firmaene som har utført arbeid.

Det er stor økning i utgifter på fagprogrammer og lisenser på disse. Oppstart av nytt saksbehandlingssystem og bruk av Labora TID timeføringssystem har medført økt effektivitet i driften, men medfører også økte utgifter. Dette faktureres én gang i året.

Utgiftene til snøbrøyting har gått ned på grunn av endringer på Melhus, der vi tar en større del av brøytingen selv.

Vurdering:

Fellesrådets drift i inneværende år er uten store overraskelser. Fellesrådet har en solig likviditet og tåler at det tar litt tid før vi får overføringer fra stat og kommune.

Kirkevergen vil betjene fellesrådets økonomiske situasjon som trygg og med god likviditet.

Forslag til vedtak

Melhus kirkelige fellesråd tar regnskapsrapporten 1. tertial 2025 til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Melhus kirkelige fellesråd

Tertialrapport 1 2025

Vedlegg til fellesrådssak 011/25

L.nr.	Konto	Formål	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjon	Konto (T)	Budsjett 2025	Tertial 1 2025
Inntekter								
1	600-659					Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	kr -1 497 000	kr -365 353
2	660-679					Salg av driftsmidler/fast eiendom	kr -	kr -
3	700-789					Refusjoner/Overføringer	kr -679 000	kr -437 052
4	790					Kalkulatoriske inntekter knyttet til kommunal tjenestey	kr -410 000	kr -
5	800-829					Statlige tilskudd	kr -1 764 000	kr -
6	830-839					Rammeoverføring/Tilskudd fra egen kommune	kr -11 200 000	kr -5 619 000
7	840-859					Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	kr -	kr -
8	860-879					Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	kr -	kr -
9	Sum driftsinntekter						kr -15 550 000	kr -6 421 405
Utgifter								
10	010-099					Lønn og sosiale utgifter	kr 11 358 000	kr 3 586 998
11	100-299					Kjøp av varer og tjenester	kr 3 558 000	kr 2 083 562
12	300-389					Refusjoner/Overføringer	kr 674 000	kr 282 070
13	390					Kalkulatoriske utgifter knyttet til kommunal tjenesteyti	kr 410 000	kr -
14	400-479					Tilskudd og gaver	kr 70 000	kr -
15	Sum driftsutgifter						kr 16 070 000	kr 5 952 630
16	Brutto driftsresultat						kr 520 000	kr -468 775
Netto finansinntekter/utgifter								
17	900-909					Renteinntekter og utbytte	kr -300 000	kr -123 500
18	920-929					Mottatte avdrag på utlån	kr -	kr -
19	500-509					Renteutgifter og låneomkostninger	kr -	kr -
20	510-519					Avdrag på lån	kr -	kr -
21	520-529					Utlån, kjøp av aksjer, andeler, og/eller lignende	kr 30 000	kr -
22	Sum netto finansinntekter/utgifter						kr -270 000	kr -123 500

L.nr.	Konto	Formål	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjon	Konto (T)	Budsjett 2025	Tertial 1 2025
23	590					Avskrivinger	kr	- kr
24	990					Motpost avskrivinger	kr	- kr
25	Netto driftsresultat						kr	-8 000 kr
	Interne finansieringstransaksjoner/bruk av avsetninger							
26	930					Bruk av udisponert mindreforbruk (overskudd) tidligere	kr	- kr
27	940-949					Bruk av disposisjonsfond	kr	-80 000 kr
28	950-959					Bruk av bundne fond	kr	-170 000 kr
29	Sum interne finansieringstransaksjoner/bruk av avsetninger						kr	-250 000 kr
	Avsetninger							
30	530					Avsatt til dekning av tidligere års merforbruk (underskudd)	kr	- kr
31	540-549					Avsatt til disposisjonsfond	kr	- kr
32	550-559					Avsatt til bundne fond	kr	- kr
33	570					Overført til inverseringsregnskapet	kr	- kr
34	Sum avsetninger						kr	- kr
35	580					Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd)	kr	-258 000 kr
36	980					Regnskapsmessig merforbruk (underskudd)	kr	- kr

L.nr.	Konto	Formål	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjon	Konto (T)	Budsjett 2025	Tertial 1 2025
Funksjon 041 Administrasjon								
57	Sum 30100-30999	Lønn og sosiale utgifter					kr 2 637 000	kr 820 185
114	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester					kr 929 000	kr 590 178
122	Sum 33000-33899	Refusjoner/Overføringer +34290 (mva.-komp.)					kr 150 000	kr 106 479
127	Sum 33900	Kalkulatoriske utgifter ved kommunal tjenesteyting					kr 410 000	kr -
133	Sum 34000-34799	Tilskudd og gaver - 34290 (mva.-komp.)					kr -	kr -
139	Sum 35000-35199	Renteutgifter og låneomkostninger					kr -	kr 181
145	Sum 35200-35299	Utlån, kjøp av aksje, andeler o.l.					kr 30 000	kr -
150	Sum 35300	Avsatt til dekning fra tidligere års merforbruk (underskudd)					kr -	kr -
155	Sum 35400-35499	Avsatt til disposisjonsfond					kr -	kr -
160	Sum 35500-35599	Avsatt til bundne fond					kr -	kr -
165	Sum 35800	Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd)					kr -	kr -
170	Sum 35900	Avskrivninger					kr -	kr -
179	Sum 36000-36599	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter					kr -5 000	kr -
193	Sum 37000-37899	Refusjoner/overføringer					kr -150 000	kr -107 309
198	Sum 37900	Kalkulatoriske inntekter ved kommunal tjenesteyting					kr -410 000	kr -
204	Sum 38000-38290	Statlige tilskudd					kr -	kr -
209	Sum 38300-38399	Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune					kr -11 200 000	kr -5 619 000
214	Sum 38600-38799	Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					kr -	kr -
220	Sum 39000-39099	Renteinntekter og utbytte					kr -300 000	kr -123 500
225	Sum 39200-39299	Avdrag lån/salg av aksje					kr -	kr -
232	Sum 39300-39599	Bruk av avsetninger					kr -	kr -
237	Sum 39800	Regnskapsmessig merforbruk (underskudd)					kr -	kr -
242	Sum 39900	Motpost avskrivninger					kr -	kr -
243								
244	Sum utgifter						kr 4 156 000	kr 1 517 023
245	Sum inntekter						kr -12 065 000	kr -5 849 809
246	Netto resultat 041 Administrasjon						kr -7 909 000	kr -4 332 786
247								
248	Funksjon 042 Kirker							
249								
275	Sum 30100-30999	Lønn og sosiale utgifter					kr 2 603 000	kr 788 666
324	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester					kr 310 000	kr 166 296
337	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Flå					kr 138 000	kr 5 300
351	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Horg					kr 268 000	kr 243 210
364	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Hølonda					kr 201 000	kr 128 516
378	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Melhus					kr 285 000	kr 185 700
392	Sum 33000-33899	Refusjoner/Overføringer +34290 (mva.-komp.)					kr 230 000	kr 90 239
400	Sum 35900	Avskrivninger					kr -	kr -
414	Sum 36000-36599	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter					kr -107 000	kr -32 728
428	Sum 37000-37899	Refusjoner/overføringer					kr -230 000	kr -90 239
433	Sum 39300-39599	Bruk av avsetninger					kr -	kr -
441	Sum 39900	Motpost avskrivninger					kr -	kr -
446	Sum 18000-18290	Statlige tilskudd					kr -	kr -
447								
448	Sum utgifter						kr 4 035 000	kr 1 607 927
449	Sum inntekter						kr -337 000	kr -122 967
450	Netto resultat 042 Kirker						kr 3 698 000	kr 1 484 960
451								

L.nr.	Konto	Formål	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjon	Konto (T)	Budsjett 2025		Tertial 1 2025
452	Funksjon 043 Gravplasser								
453									
474	Sum 30100-30999	Lønn og sosiale utgifter					kr	3 087 000	kr 978 368
522	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester					kr	400 000	kr 223 845
534	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Flå					kr	83 000	kr 24 737
546	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Horg					kr	125 000	kr 51 633
558	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Hølonda					kr	60 000	kr 12 636
570	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Melhus					kr	280 000	kr 94 521
579	Sum 33000-33899	Refusjoner/Overføringer +34290 (mva.-komp.)					kr	235 000	kr 74 946
584	Sum 34000-34799	Tilskudd og gaver - 34290 (mva.-komp.)					kr	-	kr -
589	Sum 35900	Avskrivninger					kr	-	kr -
607	Sum 36000-36599	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter					kr	-1 215 000	kr -192 625
620	Sum 37000-37899	Refusjoner/overføringer					kr	-235 000	kr -74 946
625	Sum 39300-39599	Bruk av avsetninger					kr	-80 000	kr -
630	Sum 39900	Motpost avskrivninger					kr	-	kr -
631									
632	Sum utgifter						kr	4 270 000	kr 1 460 686
633	Sum inntekter						kr	-1 530 000	kr -267 571
634	Netto resultat 043 Gravplasser						kr	2 740 000	kr 1 193 115
635									
636	Funksjon 044 Annen kirkelig virksomhet								
637									
659	Sum 30100-30999	Lønn og sosiale utgifter					kr	1 664 000	kr 542 703
703	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester					kr	274 000	kr 300 162
708	Sum 33000-33899	Refusjoner/Overføringer +34290 (mva.-komp.)					kr	25 000	kr 6 911
716	Sum 36000-36599	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter					kr	-162 000	kr -140 000
726	Sum 37000-37899	Refusjoner/overføringer					kr	-30 000	kr -161 063
732	Sum 38000-38290	Statlige tilskudd					kr	-300 000	kr -
736	Netto resultat 044 Annen kirkelig virksomhet						kr	1 471 000	kr 548 713
737									
738	Funksjon 044 Trosopplæring - Ansvar 10002								
739									
756	Sum 30100-30999	Lønn og sosiale utgifter					kr	1 367 000	kr 457 076
798	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester					kr	124 000	kr 40 823
807	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Flå					kr	10 000	kr 2 324
816	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Horg					kr	14 000	kr 865
825	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Hølonda					kr	29 000	kr 3 416
834	Sum 31000-32999	Kjøp av varer og tjenester - Melhus					kr	28 000	kr 9 400
844	Sum 33000-33899	Refusjoner/Overføringer +34290 (mva.-komp.)					kr	34 000	kr 3 495
850	Sum 34000-34799	Tilskudd og gaver - 14290 (mva.-komp.)					kr	70 000	kr 22 853
855	Sum 35400-35499	Avsatt til disposisjonsfond					kr	-	kr -
860	Sum 35500-35599	Avsatt til bundne fond					kr	-	kr -
871	Sum 36000-36599	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter					kr	-8 000	kr -
884	Sum 37000-37899	Refusjoner/overføringer					kr	-34 000	kr -3 495
890	Sum 38000-38290	Statlige tilskudd					kr	-1 464 000	kr -
896	Sum 38600-38799	Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					kr	-	kr -
902	Sum 39300-39599	Bruk av avsetninger					kr	-170 000	kr -
903									
904	Sum utgifter						kr	1 676 000	kr 540 252
905	Sum inntekter						kr	-1 676 000	kr -3 495
906	Netto resultat 044 Trosopplæring						kr	-	kr 536 757
Resultat									
Sum utgifter minus 044 Trosopplæring							kr	14 424 000	kr 5 435 412
Sum inntekter minus 044 Trosopplæring							kr	-14 424 000	kr -6 541 410
Netto resultat minus 044 Trosopplæring							kr	-	kr -1 105 998
Totale utgifter							kr	16 100 000	kr 5 975 664
Totale inntekter							kr	-16 100 000	kr -6 544 905
Netto resultat							kr	-	kr -569 241

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	113	MKF2025-122	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	012/25	04.06.2025

012/25 Investeringsbudsjett 2026

Vedlegg liste

- 1 Økonomiplan 2024_2027.pdf
- 2 Prognose renovering Melhus kirke.pdf

Saksfremstilling

Melhus kirkelige fellesråd er i gang med renovering av Melhus kirke, hvor det samlede kostnadsestimatet på innvendig arbeid er på ca. 4 millioner kroner. Arbeidet er nødvendig for å fullføre prosessen med å få tilbake pustende overflater både ute og inne. Utvendige arbeider med fasade og tak ble ferdigstilt i 2020. Innvendig har dagens overflatebehandling syntetiske tilsetningsstoffer (plast). Slike malingsstyper har dårlige fuktekniske egenskaper. Fukt som tas opp i veggen har i liten grad mulighet til å diffundere ut gjennom malingslaget. Videre vil krystallisering av salter som transporteres via fukt, og fører til malingsflissing samt avskallinger og smuldrene puss. Omfang er kartlagt med nødvendige tester via forprosjekt, slik at man er sikker på hvilke metoder og produkter som skal benyttes ved utbedringen. Konkurranses grunnlag for

utførelsesentreprise er produsert. Konkurransen er planlagt utlyst iht lov om offentlig anskaffelse. Finansiert forprosjekt innebærer også evaluering av innkommende tilbud, slik at dette kan benyttes som underlag for eventuell oppstart av hovedprosjektet.

Kirkebyggene er en viktig del av vårt kulturhistoriske og trosbaserte fellesskap, og det er et samfunnsansvar å bevare disse for fremtidige generasjoner.

Halvparten av beløpet – 2 millioner kroner – er mest sannsynlig dekket gjennom støtte fra Kirkebevaringsfondet. For å kunne gjennomføre prosjektet i sin helhet, er det behov for finansiering av resterende 2 millioner kroner. Dette må ses i sammenheng med kommunens ansvar etter Kirkeloven § 15, som tydeliggjør at kommunen skal stille nødvendige midler til rådighet for bygging, vedlikehold og drift av kirker og kirkegårder.

I tillegg har Melhus kirkelige fellesråd igangsatt arbeid med etablering av navnet minnelund på Hølanda og Flå gravplasser. Dette tiltaket er et ledd i arbeidet med å tilby et verdig, tilgjengelig og fremtidsrettet gravplassalternativ for innbyggerne, og har blitt etterspurt av pårørende. Forventede kostnader inkluderer tilrettelegging av areal, stein/minnesmerker, beplantning, skilting og universell utforming. Det estimeres at etablering av minnelund på begge stedene vil ha en kostnad på ca. 500 000.

Vurdering

Begge tiltakene representerer nødvendige og fremtidsrettede investeringer i Melhus kommune. Kirkerenoveringen er uunngåelig og tidskritisk, og med muligheter for bevilgning fra Kirkebevaringsfondet, haster det å få på plass kommunal finansiering. Etablering av navnet minnelund er i tråd med både nasjonale føringer og lokale behov, og vil kunne realiseres innen kort tid dersom finansieringen avklares.

Forslag til vedtak

Melhus kirkelige fellesråd ber om at Melhus kommune i forbindelse med revidering av investeringsbudsjettet for 2025 vurderer å bevilge:

1. Kr 2 000 000 til delfinansiering av renovering i Melhus kirke, i tråd med fellesrådets vedtatte økonomiplan.
2. Kr 250 000 til etablering av navnet minnelund ved Flå gravplass, i tråd med fellesrådets vedtatte økonomiplan.
3. Kr 250 000 til etablering av navnet minnelund ved Hølanda gravplass, i tråd med fellesrådets vedtatte økonomiplan.

Fellesrådet ber om at saken tas med i den videre planleggingen av kommunens investeringsbudsjett for 2025 og 2026.

Økonomiplan 2024-2027

Vi har fire flotte kirker i kommunen i tillegg til gravplasser tilknyttet kirkene. Det er i de siste årene gjort ganske store investeringer i Horg og Melhus kirke, og kirkegårdene er godt rustet for å kunne dekke behovet for gravplasser i årene som kommer.

Tilstanden i kirkene kan med noen unntak sies å være tilfredsstillende, men det finnes behov for utbedringer og vedlikehold som er omtalt senere i denne økonomiplanen.

Prosjektene i denne økonomiplanen er omtalt for hver av kirkene og for gravplassforvaltningen. En kort innledende tekst sier litt om bygningen og hvilke arbeider som er gjort de senere år.

Finansiering

I økonomiplanen meldes det inn et kostnadsbehov på nærmere 14 millioner kroner. Det er tenkt investert en del i ENØK-tiltak som sannsynligvis vil spare driften for store utgifter på oppvarming av kirkene. Melhus kirke alene brukte 278.000 kWh i 2023, så her kan sparingstiltak gjøre stor forskjell.

Det er en stor, og usikker, kostnad som venter i forbindelse med rehabilitering av innvendige vegger i Melhus kirke. Nidarosdomens restaureringsarbeider er i gang med å utarbeide en prosjektbeskrivelse som skal brukes i utforming av anbudsgrunnlag. Det er satt av 500.000, - til forprosjektet og anslått en kostnad på 5 millioner for selve renoveringen. Barne- og familiedepartementet har et forslag til ny forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg, hvor Melhus kirke treffer godt på kriteriene for måloppnåelse, slik at det vil være mulig å søke på midler fra denne tilskuddsordningen da forskriften er klar.

Årets investeringer er antatt å utgjøre ca 5 millioner. Mye av dette er allerede vedtatte investeringer med nytt varmestyringsanlegg i Melhus kirke og brannvarslingsanlegg i tre av kirkene. Da varmestyringsanlegget er antatt å koste halvparten av vedtatt investering er Horg kirke tatt med i samme prosess. Gevinsten antas å være stor med å investere i smart oppvarming av de to største kirkene.

Det er tidligere vedtatt å bruke ca 1,8 millioner av disposisjonsfondet. Det vil være behov for ytterligere finansiering, og Melhus kirkelige fellesråd vil søke om eksterne midler der hvor det er mulig.

Vi sendte en søknad til Knif om støtte til kirkesikring og fikk innvilget 50.000, - i støtte til brannvarsling i hver av Flå, Horg og Melhus kirker. Totalt 150.000, -.

Det finnes støtteordninger for ENØK og andre miljømessige bygningstiltak. Dette vil det være aktuelt å søke på i forbindelse med varmestyringsanlegg og nye, mindre energikrevende former for oppvarming.

Melhus kirke

Melhus kirke (1892) er en listeført kirke oppført i natursteinsmur. Kirken har gjennomgått en omfattende oppussing av fasade og tak de siste årene.

Problemer med fukt som kom inn i veggene og ble værende der, skal nå være i orden. Innvendig er det tidligere brukt sementmørtel og plastmaling i renovering. Dette har ført til at veggene ikke har fått puste som de bør og spesielt veggene mot sør og i koret har fått stor skader av dette. Veggene har nå fått tørke i tre år og det er klart for å begynne prosessen med innvendig renovering. Det er uvisst hvor stor denne jobben blir. Nidaros restaureringsarbeider er i gang med prosjektbeskrivelse og Frode Dyrhaug fra Advensia kommer med et tilbud på prosjektledelse. Dyrhaug var engasjert som prosjektleder på utvendige arbeider og kjenner kirken godt.

Det ble i 2015 vedtatt å investere i nytt varmestyringsanlegg i Melhus kirke. Det er nå hentet inn tilbud fra Jeff via Kvål El-installasjon. CC Kirke sparer både energi og miljø og oppnår en mer effektiv drift av kirkene våre. Systemet vil redusere energiforbruk og forenkle arbeidshverdagen for kirketjenerne. Ved å være koblet opp mot kalender vil kirken automatisk varmes opp til planlagte arrangementer.

For å få best mulig utnyttelse av varmestyringsanlegget er det behov for større effekt i kirken. Det er tidligere gjort endringer med å bytte ut kirkebenker med stoler, og i den forbindelse ble det fjernet en del rørovnere. På de kaldeste dagene klarer vi ikke å oppnå tilfredsstillende temperatur i kirken uten å bruke ekstern varme i form av en gassovn. Ved å supplere med et varmepumpeanlegg vil vi kunne spare mye energi i den daglige driften samtidig som at vi dekker opp energibehovet i kirken.

Høsten 2023 ble det vedtatt å akseptere tilbud fra Kvål el-installasjon på levering av brannvarslingsanlegg i tre av kirkene. Melhus har per dags dato ikke et fungerende anlegg, og det haster å få på plass dette. Det er søkt til biskop og riksantikvar og det jobbes med søknad om godkjenning til installering hos Melhus kommune.

Det er innhentet og akseptert tilbud fra Verisure om installering av tyverialarm i tre av kirkene. Investeringskostnaden er relativ lav, og driftskostnadene vil ikke øke av betydning i forhold til dagens avtaler.

Alle rørovnene i kirken står ubeskyttet og det er stadige uhell med brannskader på klær og besøkende i kirkene. Det er innhentet tilbud fra tre lokale blikkenslagere. Melhus kirkelige fellesråd ønsker å installere beskyttelse over ovnene for å øke brannsikkerheten og for å unngå uhell med brannskader.

Horg kirke

Horg kirke (1893) er en stor trekirke med laftet konstruksjon. I 2012 ble det utført rehabilitering av takflater og maling av fasader. I forbindelse med dette arbeidet ble det gjort nødvendige reparasjoner av enkelte råteskader.

Horg kirke hadde et årsforbruk på 188 526 kWh i 2023. Ved å installere nytt varmestyringsanlegg som i Melhus kirke, vil det være mulig å spare store kostnader i forbindelse med oppvarming. Et slikt anlegg vil også være med på å ha kontroll på luftfuktighet i kirken og være med å kontrollere denne. Tørr luft i vinterhalvåret utgjør hard belastning på interiør og orgel.

Det er planlagt å installere nytt brannvarslingsanlegg og tyverialarm likt løsningene i Melhus kirke. Vi venter på godkjenning fra Melhus kommune og biskop/riksantikvar.

I Horg kirke er det mulig å installere digital styring av lås i ytterdør. Dette vil forenkle tilgang for ansatte, begravelsesbyrå og ved utleie. Med et slikt system vil vi kunne ha større mulighet for å styre tilgang og til å få oversikt over hvem som bruker kirken og tilhørende bygg. Dette vil forenkle arbeidshverdagen for både ansatte på kontoret og ansatte ved kirkegården.

Flå kirke

Flå kirke (1794) er den minste og eldste kirken vi har i Melhus. Kirken er oppført med laftet konstruksjon.

Her, som i Melhus og Horg kirker, så er det behov for oppgradering av brannvarslingsanlegg og tyverialarm.

Senest i november kom det en e-post fra en foresatt der hennes 4 år gamle sønn hadde vært uheldig å sette fast foten mellom rørvarme og benk og med det fått brannskade på foten. Det er innhentet tilbud på beskyttelse av rørovnene. Totalt for alle fire kirkene vil dette koste i underkant av 200.000, -. For Flå kirke utgjør denne kostnaden utgjøre ca 20.000, -.

For å senke energibehovet er det ønskelig å utrede mulighetene for å installere varmestyring i alle kirkene. Ved å installere slike anlegg i Melhus og Horg kirker vil vi kunne se effekten av det og senere vurdere å gjøre tilsvarende tiltak i Flå og Hølonda.

Høsten 2023 fikk vi en jordingsfeil på utvendig belysning av Flå kirke. Det ble gjort feilsøking på anlegget, uten at feilen ble funnet. Det er ønskelig å utrede muligheten for å fornye belysning til LED, om anlegget uansett må utbedres.

Hølonda kirke

Hølonda kirke (1848) er en listeført korskirke med laftet konstruksjon. Kirken ble pusset opp utvendig i 2016 med maling av kledning og utskiftning av deler med råteskader.

Brannvarslingsanlegget på Hølonda er av nyere dato, men senderen opererer på 2G-nettet som utfases i 2024. Det vil derfor være behov for å bytte sender på anlegget. Ny sender vil linkes opp mot tilsvarende avtale som de tre andre kirkene. Det er innhentet tilbud på ny tyverialarm for å lettere kunne administrere denne sammen med de andre kirkene.

Ytterdøra i Hølonda kirke er gammel og trekkfull. Ved mye vind kan døra åpnes av vindtrykket og vil med det utløse tyverialarmen. I løpet av vinteren er det dager der det blåser inn mye snø inn i våpenhuset på grunn av store åpninger mellom karm og dør. Melhus kirkelige fellesråd har i samarbeid med menighetsrådet tatt kontakt med aktuelle håndverkere for å få tilbud på renovering/bytte av dørbladene.

Her, som i de andre kirkene er det ønsker vi å se på mulighetene for fornying i form av nytt varmestyringsanlegg, energieffektiv oppvarming, digitalt nøkkelsystem m.m.

Kirkegård/gravplass

I 2021 ble det vedtatt å anskaffe ny lagerhall for oppbevaring av maskiner og utstyr. Melhus kirkelige fellesråd ønsker å endre dette vedtaket til å gjelde oppføring av nytt redskapshus. Dette vil medføre økte kostnader, men er mer bærekraftig og det vil øke bruksverdien betraktelig.

Det mangler WC for bevegelseshemmede i Hølonda kirke. Sammen med menighetsrådet ser vi på mulighetene for bygging av ny driftsbygning med garasje og kontor, slik at vi kan frigi plass til nye toalettfasiliteter i eksisterende driftsbygning.

Traktorgraveren som brukes på kirkegårdene på Flå og Horg er gammel. De siste årene har driftskostnadene økt betraktelig og det er stadig behov for utbedringer på denne. Traktorgraveren er egentlig uegnet til å kjøre på offentlig vei, men må kjøres på E6 mellom kirkegårdene. Det er behov for å skifte ut traktorgraveren med nytt utstyr. Det er sett på en ny løsning med innkjøp av pickup minigraver, kompaktlaster og tilhenger. En slik løsning medfører ikke økt investeringskostnad, men vil være en mer anvendelig løsning med tanke på transport på offentlig vei og brukervennlighet på kirkegårdene. Bil og henger kan i tillegg brukes på de andre kirkegårdene når det er behov for transport av varer og utstyr.

Det er etablert navnet urnelund på Horg og Melhus. Nå står Flå og Hølonda for tur. Sammen med menighetsrådene vil vi se på mulige plasseringer og utførelse av disse. Det er vedtatt 50000 til hver av kirkegårdene, men det vil sannsynligvis være behov for økte bevilgninger til dette arbeidet.

Hølonda kirke mangler tilfredsstillende vannkvalitet. Det er lavt trykk på vannet og det har ofte misfarging. Her er det mulig det er behov for ny brønn.

På Horg er det vedtatt å etablere en støyskjerm mot E6. Melhus kirkelige fellesråd ønsker å avvente dette til ny veitrasé er vedtatt. Om E6 flyttes bort fra kirken vil støyskjerming være unødvendig. Langs gangveien er det en del store tre som har skader og som kan være i fare for å bli felt av kraftig vind. Her må det utarbeides en plan for felling/beskjæring.

På gravplassene er det en del fredede gravminner som er lagret. Melhus kirkelige fellesråd ønsker å se på løsninger for oppstilling av disse. Det er gjort tiltak på andre kirkegårder med oppstillingsplasser under tak, som vi kan vurdere å etablere også hos oss.

Økonomiplan 2024

Vedlegg til fellesrådssak 13/24

Investeringer Melhus kirkelige fellesråd	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Melhus kirke					
Varmestyringsanlegg	200000			kr	200 000,00
Supplering varmeanlegg / varmepumpe	200000			kr	200 000,00
Brannvarsling	245000			kr	245 000,00
Tyverialarm	1000			kr	1 000,00
Beskyttelse av rørover	65000			kr	65 000,00
Innvendig renovering, forprosjekt	500000			kr	500 000,00
Innvendig renovering		500000			kr 5 000 000,00
Sum Melhus kirke	kr 1 211 000,00	kr 5 000 000,00	kr -	kr -	kr 6 211 000,00
Horg kirke					
Varmestyringsanlegg	200000			kr	200 000,00
Supplering varmeanlegg / varmepumpe		200000		kr	200 000,00
Brannvarsling	190000			kr	190 000,00
Tyverialarm	1000			kr	1 000,00
Beskyttelse av rørover	55000			kr	55 000,00
Digitalt nøkkelssystem		20000		kr	20 000,00
Sum Horg kirke	kr 446 000,00	kr 220 000,00	kr -	kr -	kr 666 000,00
Flå kirke					
Brannvarsling	180000			kr	180 000,00
Tyverialarm	1000			kr	1 000,00
Beskyttelse av rørover	20000			kr	20 000,00
Rehabilitering lyssetting av kirke	100000			kr	100 000,00
Supplering varmeanlegg / varmepumpe				200000	kr 200 000,00
Digitalt nøkkelssystem			20000	kr	20 000,00
Sum Flå kirke	kr 301 000,00	kr -	kr 20 000,00	kr 200 000,00	kr 521 000,00
Hølanda kirke					
Ny alarmsender	10000			kr	10 000,00
Supplering varmeanlegg / varmepumpe			200000	kr	200 000,00
Tyverialarm	1000			kr	1 000,00
Beskyttelse av rørover	40000			kr	40 000,00
Ytterdør	100000			kr	100 000,00
Varmestyringsanlegg			200000	kr	200 000,00
Digitalt nøkkelssystem				20000	kr 20 000,00
Sum Hølanda kirke	kr 151 000,00	kr -	kr 400 000,00	kr 20 000,00	kr 571 000,00
Kirkegård/gravplass					
Nytt redskapshus Melhus	1600000			kr	1 600 000,00
Nytt redskapshus/kontor Hølanda	10000	1500000		kr	1 500 000,00
Modernisering toalettfasiliteter Hølanda		200000		kr	200 000,00
Driftsbil gravplassforvaltning	550000			kr	550 000,00
Maskinhenger gravplassforvaltning	50000			kr	50 000,00
Gravemaskin Horg/Flå	450000			kr	450 000,00
Kompaktlaste Horg/Flå	400000			kr	400 000,00
Minigraver Hølanda				200000	kr 200 000,00
Navnet urnelund Flå		250000		kr	250 000,00
Navnet urnelund Hølanda		250000		kr	250 000,00
Vannforsyning Hølanda forprosjekt		25000		kr	25 000,00
Trefelling Horg		50000		kr	50 000,00
Etablering av plass for vernede gravminner		50000		kr	50 000,00
Sum kirkegård/gravplass	kr 3 060 000,00	kr 2 325 000,00	kr -	kr 200 000,00	kr 5 585 000,00
Sum investeringer	kr 5 169 000,00	kr 7 545 000,00	kr 420 000,00	kr 420 000,00	kr 13 554 000,00
Finansiering					
Kommunale bevilgninger					
Bruk av fondsmidler	-1780000	500000			-kr 1 280 000,00
Lånefinansiering					
Omdisponering av vedtatte midler	-720000				-kr 720 000,00
Tilskudd fra andre (menighetsråd, riksantikvar, Knif)	-150000	-1000000			-kr 1 150 000,00
Overføring fra drift	-50000	-50000	-50000	-50000	-kr 200 000,00
Sum finansiering	-kr 2 700 000,00	-kr 550 000,00	-kr 50 000,00	-kr 50 000,00	-kr 3 350 000,00
Udekket finansieringsbehov	kr 2 469 000,00	kr 6 995 000,00	kr 370 000,00	kr 370 000,00	kr 10 204 000,00

Melhus kirke - innvendig rehabilitering

		Prognose	Kommentar
		Prognose	
1	Rigg og drift	500 000	Rigg for entreprenør, stillas etc.
2	Bygning	1 827 500	Pussing og maling av innvendige overflater
3	VVS	-	
4	Elektro	75 000	Diverse komplementering av el-anlegg
5	Andre Tekniske anlegg	-	
	Huskost	2 402 500	
6	Utendørskostnad	-	
	Entrepisekostnad	2 402 500	
7	Generelle kostnader	453 100	Forprosjekt, prosjekt- og byggeledelse
	Byggekostnader	2 855 600	
8	Spesielle kostnader	428 340	Usikkerhet på 15 %
	Prosjektkostnad	3 283 940	
	25 % MVA	713 900	
	Prosjektkostnad inkl mva.	3 997 840	

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	842	MKF2025-149	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	013/25	04.06.2025

013/25 Vernede gravminner Melhus kirkegård

Vedlegg liste

- 1 Situasjonsplan A3 stående.pdf
- 2 20171207 Møtereferat.pdf
- 3 Sak 035.09 Verning av graver og gravminner.pdf
- 4 Sak 34.17 - Revisjon av vernede gravminner.pdf

Saksfremstilling

Sak 035/09 78 vernet

I 2017 vedtok Melhus kirkelige fellesråd å verne 56 graver på Melhus kirkegård. Med dette ble 22 gravminner fjernet fra verneplan som var vedtatt i sak 035/09. Se fellesrådssak 034/17. Det ble i samme sak vedtatt å flytte vernede gravminner til et eget felt på kirkegården der feste ble sagt opp. Det har kommet inn innspill til dette vedtaket om at vi ved å flytte gravminner fjerner noe av historien på gravplassen. Kirkevergen ser ingen grunn til å flytte gravminner om de ikke er til særlig hinder for driften på kirkegården og ønsker å oppheve vedtaket fra 2017.

Forslag til vedtak

Sak 034/17 oppheves.

56 vernede gravminner opprettholdes som vernet. Gravminner bør i størst mulig grad bli stående på opprinnelig gravsted, om dette ikke er til hinder for drift eller gjenbruk av gravsted. Gravminner som må flyttes på grunn av drift, flyttes til området nordvest for felt 19 i samsvar med vedlagt situasjonsplan.

Tegnforklaring

Møtereferat

etter møte i

Melhus kirkelige fellesråd

Melhus kirkekontor den 7.12.2017 kl. 1700

Møte ble ledet av: Leder Jan Tore Wilhelmsen

Fremmøtte: Helge Bjørn Bæverfjord (Forlot møte etter sak 034)
Stine Estenstad (Forlot møte etter sak 034)
Arne Formo
Knut Ivar Grue (Forlot møte etter sak 034)
Trine Hagensen Kjelsberg
Kjell Arne Morland (Vara for M.S.)
Randi Wehn
Jan Tore Wilhelmsen

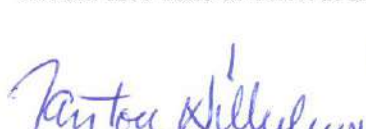
Meldt forfall: Odd Peder Helgemo
Rolseth Bårdsdatter Eli Marie
Merete Sand

Kopi er sendt til: Lokale kirkeverger
Menighetsrådslederne i Melhus kommune
Prosten
Revisjon Midt-Norge IKS
Rådmannen
Sogneprestene i Melhus kommune

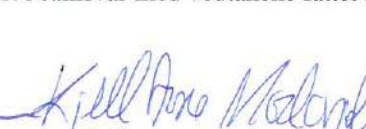
Referent: Kurt Rylandsholm

Underskrifter:

Det blir med dette bekreftet at sidene i møtereferatet er ført i samsvar med vedtakene fattet i møtet.

Jan Tore Wilhelmsen
Leder

Randi Wehn
Medlem

Kjell Arne Morland
Medlem

Kurt Rylandsholm
Daglig leder

SAKLISTE

- Sak 030/17 Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Sak 031/17 Valg av leder og nestleder
- Sak 032/17 Meldinger og referatsaker
- Sak 033/17 Valg av representant til styret i Stiftelsen Prestegårdslåna i Melhus
- Sak 034/17 Revisjon av vernede gravminner
- Sak 035/17 Høring - Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn
- Sak 036/17 Hølonda kirke - WC
- Sak 037/17 Melhus gravplass - Livssynsnøytralt seremonirom og redskapshus
- Sak 038/17 Forslag til bruk av disposisjonsfond
- Sak 039/17 Møteplan 1. halvår 2018
- Sak 040/17 Eventuelt
- Sak 041/17 Godkjenning og signering av møtereferat fra fellesrådsmøte 7.12.2017

Sak 030/17 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Daglig leder meldte inn et punkt til sak 032/17 Meldinger og referatsaker som gjaldt HMS-handlingsplan 2018.

Vedtaket var enstemmig.

Vedtak: Melhus kirkelige fellesråd godkjenner innkallingen og dagsorden.

Sak 031/17 Valg av leder og nestleder

Følgende medlemmer ble foreslått som leder:

- Jan Tore Wilhelmsen

Følgende medlemmer ble foreslått som nestleder:

- Stine Estenstad

Vedtak:

1. Jan Tore Wilhelmsen ble enstemmig valgt til leder for Melhus kirkelige fellesråd.
2. Stine Estenstad ble enstemmig valgt til nestleder.

Sak 032/17 Meldinger og referatsaker

1. Søknad om økt rammeoverføring
2. Høring - Revisjon av forskriften om hundehold
3. Personalsituasjonen
4. HMS-handlingsplan 2018 i samarbeid med Bedriftshelsetjenesten

Vedtaket var enstemmig.

Vedtak: Melhus kirkelige fellesråd tar meldingene og referatsakene til orientering.

Sak 033/17 Valg av representant til styret i Stiftelsen Prestegårdslåna i Melhus

Vedtaket var enstemmig.

Vedtak: Det har ikke lyktes Melhus kirkelige fellesråd å få representant med vara til styret i Stiftelsen Prestegårdslåna i Melhus.

Sak 034/17 Revisjon av vernede gravminner

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

- Vedtak:**
1. Melhus kirkelige fellesråd opphever vedtaket fattet i sak 035/09.
 2. Fellestrådet verner 56 gravminner på Melhus gravplass i samsvar med vedlagt liste. Når en fester fraskriver seg festeretten på gravstedet vil det vernede gravminnet bli flyttet til området nordvest for felt 19 i samsvar med vedlagt situasjonsplan.

Sak 035/17 Høring - Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn

Det ble stemt over pkt. 24. Forslaget ble vedtatt med 3 mot 2 stemmer. Ut over dette var vedtaket enstemmig.

- Vedtak:**
1. Melhus kirkelige fellesråd viser til Kulturdepartementets høring om Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn, og har følgende merknader til vedlegget til høringsnotatet:

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 6, 8, 18 og § 1. **Svar:** Enig.
2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene, jf. kap. 7 og § 1. **Svar:** Enig. Viktig.
3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn", jf. kap. 7 og § 1. **Svar:** Enig. Viktig.
4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves, jf. kap. 18 og §§ 2 og 3. **Svar:** Uenig. Viktig.

Kommentar: Barn under 15 år kan være religiøse/ha en tro. De bør derfor kunne regnes med som medlemmer av et tros- eller livssynssamfunn.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år, jf. kap. 7 og § 3. **Svar:** Uenig. Viktig. **Kommentar:** Kravet om 500 medlemmer bør være inklusive barn, jf. kommentar til pkt. 4.
6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap, jf. kap. 7 og § 3. **Svar:** Enig. Uviktig.
7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige

- tilfeller, jf. kap. 7 og § 3. **Svar:** Enig. Viktig.
8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd. **Svar:** Enig. Viktig.
 9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke, jf. kap. 13 og § 4. **Svar:** Enig. Viktig.
 10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år, jf. kap. 14 og § 4. **Svar:** Uenig, jf. kommentar til pkt. 4. Viktig.
 11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke, jf. kap. 14 og § 4. **Svar:** Enig. Viktig.
 12. Tilskudd til investeringer i Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4. **Svar:** Enig. Viktig.
 13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4. **Svar:** Enig. Viktig.
 14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4. **Svar:** Enig. Viktig.
 15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet, jf. kap. 15 og § 6. **Svar:** Enig. Viktig.
 16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten, jf. kap. 17 og § 7. **Svar:** Enig. Uviktig.
 17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete, jf. kap. 17 og § 7. **Svar:** Ingen oppfatning.

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven, jf. kap. 8 og §§ 8 - 16. **Svar:** Enig. Viktig.
19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse, jf. kap. 8 og §§ 10 og 11. **Svar:** Enig. Viktig.
20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg, jf. kap. 8 og § 13. **Svar:** Enig. Viktig.
21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova skal gjelde for kirken, jf. kap. 8 og § 16. **Svar:** Enig. Viktig.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent, jf. kap. 10 og § 12. **Svar:** Uenig. Viktig.

Kommentar: Dette vil kunne være starten på at stat og/eller kommune på et senere tidspunkt fraskriver seg finansieringsansvaret. Dette leddet bør i sin helhet tas ut av loven.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres, jf. kap. 8 og § 9. **Svar:** Enig. Viktig.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at
- dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre eller mener du at
 - staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke, jf. kap. 9 og § 12 (alternativer)?

Svar: Alternativ a). Viktig.

Kommentar: Slik forslaget til ny § 12 er formulert, kan den etter vårt syn svekke kommunenes forpliktelser til å dekke nødvendige utgifter til visse formål. Formuleringen er svært generelle og gjør det vanskelig å etterprøve om tilskuddene oppfyller lovens krav. Vi ønsker derfor at man i større grad henter inn formuleringer fra kirkelovens § 15 enn det som er gjort i forslaget.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13. **Svar:** Ingen oppfatning.

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og -forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23. **Svar:** Enig. Viktig.

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23. **Svar:** Uenig. Viktig.

Kommentar: Fellesrådet er kritisk til at fylkesmannen etter søknad fra kommunen uten videre kan vedta å overføre gravplassmyndigheten til kommunen. Begrunnelsen for denne bestemmelsen er uklar, og konsekvensene er heller ikke utredet nok.

28. Det ansvaret bispedømmerrådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24. **Svar:** Uenig. Uviktig.

2. I tillegg forutsetter fellesrådet at det nye lovverket sikrer finansiering av dagens ordning med trosopplæringsmidler.

Sak 036/17 Hølonda kirke - WC

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

- Vedtak:**
1. Fellesrådet sender en søknad til Nidaros biskop og Melhus kommune om etablering av toalett i Hølonda kirke i samsvar med søknaden fra Hølonda menighetsråd.
 2. Forutsatt at nødvendig godkjenning blir gitt, ber en daglig leder om å fremskaffe et kostnadsoverslag med en finansieringsplan som legges frem for fellesrådet.

Sak 037/17 Melhus gravplass - Livssynsnøytralt seremonirom og redskapshus

Vedtaket var enstemmig.

- Vedtak:**
1. Melhus kirkelige fellesråd har forståelse for behovet og ønsket om et livssynsnøytralt seremonirom.
 2. Da dette i stor grad vil være et tilbud til mennesker som av humanistisk overbevisning ønsker en markering fritt for religiøst innhold og symbolikk, mener fellesrådet at oppgaven med å tilrettelegge for dette ikke naturlig feller under rådet.
 3. Kirkelig fellesråd oppfordrer initiativtagerne å ta kontakt med Melhus kommune om videre fremdrift av å tilrettelegge for livssynsnøytralt seremonirom.

Sak 038/17 Forslag til bruk av disposisjonsfond

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

- Vedtak:**
1. Melhus kirkelige fellesråd ber daglig leder om å gjennomføre følgende investeringer/tiltak:

- Melhus kirke - Isolasjon over koret	kr 105 000,-
- Melhus kirke - Belysning kor og galleri	kr 40 000,-
- Horg gravplass - Navnet minnelund	kr 150 000,-
 2. Kostnadene dekkes inn av disposisjonsfondet.

Sak 039/17 Møteplan 1. halvår 2018

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak: Melhus kirkelige fellesråd vedtar følgende møteplan for 1. halvår 2018:

Ukedag	Dato	Tid	Sted	Merknad
Torsdag	18. januar	kl.1700	Kirkekontoret	Godkjenning av budsjett
Torsdag	15. mars	kl.1700	Kirkekontoret	Godkjenning av årsmelding og regnskap
Torsdag	7. juni	kl. 1700	Kirkekontoret	

Sak 040/17 Eventuelt

Vedtak: Ingen vedtakssaker.

Sak 041/17 Godkjenning og signering av møtereferat fra fellesrådsmøte 7.12.2017

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Melhus kirkelige fellesråd godkjenner møtereferatet etter fellesrådsmøte 7.12.2017.
2. I tillegg til møteleder og daglig leder, velger fellesrådet Randi Wehn og Kjell Arne Morland til å skrive under møtereferatet i punkt 1.

Møtet ble hevet kl. 1948.

SAKSPRESENTASJON

Sak 035/09 Varning av graver og gravminner				
Møtedato: 29.10.09	Kl.: 1700	Sted: Melhus (Buen)	Saksbehandler: KR	J.nr.: 09/00041-010 012.2

Vedlagte saksdokumenter:

- Forslag til vern av gravminner på Melhus kirkegård, skrevet av Kristine Kaasa Moe, datert 22.10.2009

Andre saksdokumenter:

- Vedtak og sakspresentasjon i sak 016/09
- Lokale kirkegårdsvedtekter

Saksframlegg:

Saken om fredning av gravminner har gjentatte er gjentatte ganger vært oppe til behandling i fellesrådet, sist på møte den 23.4.d.å. med følgende vedtak (sak 016/09):

1. Melhus kirkelige fellesråd tar imot tilbudet fra Kristine Kaasa Moe om å utarbeide kostnadsfritt et begrunnet forslag til fredning av gravminner på Melhus kirkegård iht. vedlegg.
2. Fellesrådet ber om at det begrunnede forslaget iht. til vedlegg blir fremlagt for daglig leder som igjen legger saken frem for fellesrådet til ny behandling innen oktober d.å.
3. Fellesrådet vil presisere at en ved å ta imot tilbudet ikke forplikter seg til å imøtekomme det begrunnede ønsket om fredning av gravminner.

Forslaget fra Kristine Kaasa Moe ligger vedlagt saksdokumentene. Moe sitt forslag til vedtak er å lese på side 2.

Vurdering:

Kristine Kassa Moe har gjort et grundig arbeid i forbindelse med forslaget om vern av gravminner på Melhus kirkegård. Hun har tatt utgangspunkt i arbeidet fra Ola Storhaugen som ble ferdigstilt i 2004, og systematisk gått gjennom hvert gravminne med status og eventuelle behov for sikring, oppretting og/eller oppussing. I vedleggene til forslaget belyser hun også evt. gjenbruk og kostnader.

Daglig leder har stor respekt for engasjementet og arbeidet som bl.a. Ola Storhaugen og Kristine Kaasa Moe har lagt ned i denne saken. Samtidig mener jeg at det vil være feil av fellesrådet å frede et så stort antall graver for all fremtid. Ved å frede gravene sier man at fellesrådet er ansvarlig for å holde gravene i hevd. Av økonomisk karakter betyr dette følgende:

- Tap av festeinntekter (pr. dd. er avgiften på kr 150,- pr. år pr. grav)

Sak 035/09 Varning av graver og gravminner

Møtedato: 29.10.09 Kl.: 1700 Sted: Melhus (Buen) Saksbehandler: KR J.nr.: 09/00041-010 012.2

- Utgifter til sikring, oppretting og/eller oppussing

Selv om man i dag ser ut til å ha en svært gunstig og sjenerøs løsning tilknyttet Melhus kirkegård, er det ikke sikkert hvordan dette vil se ut i fremtiden. Da er det ikke sikkert at man har et firma som vederlagsfritt retter og pusser opp gravminner, eller ildsjeler som "brenner" for saken. Daglig leder vil av den grunn ikke tilrå at man binder seg i all fremtid når det gjelder fredede graver.

For videre vurdering viser en til saksutredningen i sak 016/09.

Daglig leders innstilling til vedtak:

På grunnlag av saksframlegg og vurdering kommer følgende innstilling til vedtak:

1. Melhus kirkelige fellesråd verner gravsteder og gravminner til personer som falt under 2. verdenskrig. Det blir opprettet gravstellavtaler som blir betalt av fellesrådet.
2. Fellesrådet ber daglig leder utarbeide rutiner som sikrer at fylkeskommunen får uttale seg før man makulerer gravminner som er eldre enn 60 år.
3. Fellesrådet viser til forslaget om vern av gravminner på Melhus kirkegård fra Kristine Kaasa Moe. På bakgrunn av forslaget vil en be Kristine Kaasa Moe vederlagsfritt om å se til at de aktuelle gravene blir holdt i hevd. Dersom det skal settes i gang tiltak som uløser kostnader for fellesrådet skal dette godkjennes av daglig leder.

Kurt Rylandsholm
Daglig leder

Fellesrådet sin behandling:

Vedtak:

Utskrift til:

-

Kristine Kaasa Moe
Postboks 16
7221 Melhus
k.k.moe@online.no

Melhus kirkelige fellesråd

7224 Melhus

Melhus, den 22. oktober A.D. 2009

FORSLAG TIL VERN AV GRAVMINNER PÅ MELHUS KIRKEGÅRD

Kirkelig fellesråd har ansvar for drift av kirke og kirkegård. Dette innebærer også et stort ansvar for noen av landets viktigste kulturminner.

I departementets Rundskriv T3/00, som er grunnleggende for fellesrådets arbeid, står:
«Kirkene med deres omgivelser innehar dokumentasjon og kunnskapspotensiale som vi ikke finner andre steder. De representerer en kontinuitet, og de var, er og vil fortsatt være av våre mest verdifulle kulturminner.

Kulturminnevernet, som en del av miljøvernet, er et sektorovergripende ansvar. Kirkelig myndighet har ansvar for å forvalte kirkens kulturminner slik at menighetenes behov blir ivarettatt, men også slik at fremtidige generasjoner får mulighet til å oppleve disse verdier.»

Melhus gamle kirkegård er en middelalderkirkegård (jfr. samtale med Riksantikvaren den 19. oktober 2009), og dermed automatisk fredet etter kulturminnelovens §4, med de restriksjoner det medfører.

Melhus gamle kirkegård har vært i kontinuerlig bruk siden middelalderen.

Det foreligger – fra 2004 – en grundig oversikt over 78 verneverdige gravminner på Melhus kirkegård, de aller fleste på den gamle middelalderkirkegården. Dette (78) er et meget lite antall – under 3 % (2,90 %) av de samlede graver på gamle og øvre kirkegård. (Prosenttallet blir svært lavere hvis man regner med *hele* Melhus kirkegård.)

Det er like viktig å bevare *miljø* som enkeltstener. Det er stor forskjell i preget på forskjellige deler av Melhus kirkegård, og disse forskjeller bør bevares for ettertiden. Dette gjelder særlig felt 1-10 (se vedlegg s. 1) som innbefatter den automatisk fredede middelalderkirkegården.

Økonomisk sett vil vern ikke føre til nevneverdige utgifter – hvis noen i det hele tatt i overskuelig fremtid – for sikring og istandsetting.

Når det kun er gravminner knyttet til færre enn 3 % av gravplassene på gamle og øvre kirkegård, så må det også sies å være et beskjedent antall.

Gravminner kan fredes etter Kulturminnelovens § 15, men mer naturlig – og mindre arbeids- og tidkrevende – er å verne dem etter Plan og bygningsloven som hensynssone.

I forslaget på vern av 78 gravminner er det flere gravminner både fra 1800-tallet og første del av 1900-tallet som *ikke* er tatt med. Som forvalter av kirkegården, kan man ikke uten videre fjerne slike gravminner, selv ikke når fester ønsker det:

I e-post fra fylkesantikvaren 21. okt. 2009 presiseres at gravminner (i kirkegårdens eie) som er eldre enn 60 år ikke kan flyttes eller fjernes før fylkeskommunen har hatt anledning til å uttale seg. Hvis fellesrådet ikke ønsker å følge fylkeskommunens råd, skal saken inn for Bispedømmerrådet.

Brev og forslag til Melhus kirkelige fellesråd. Oktober A.D. 2009. K.K. Moe. Vernplan for gravminner.

Rundskriv T3/00 sier også at «Når det gjelder flytting eller fjerning av kulturhistorisk verdifulle gravminner i privat eie, bør fylkeskommunen/samisk kulturminneråd varsles på forhånd. Når uttalelse skal innhentes, forelegges saken skriftlig med foto av de aktuelle gravminner.»

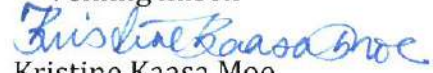
Så vidt jeg vet blir dette ikke fulgt i praksis. Det kan skyldes uvitenhet, men bør selvsagt ikke fortsette. Det er naturlig at man heretter vil følge dette regelverket (jfr. nedenfor).

I videre arbeid for vern av kirkegården, vil jeg gjerne (vederlagsfritt) utarbeide en brosjyre for kirkegården, ut fra bl.a. Ola Storhaugens meget grundige og omfangsrike (skriftlige) foredrag om *Kyrkjegarden som kulturminne*, fra 25. mai 2004. Det har dessverre ikke blitt tid til å gjøre det til fellesrådets møte i oktober.

Storhaugens foredrag er gitt til Stiftelsen Prestegårdslåna, og kan brukes – helt eller delvis – ved senere foredrag og omvisninger på og om kirkegården.

Til orientering: Mitt engasjement gjelder *Melhus* kirkegård. Jeg går ikke inn i arbeid for gravminnevern på de andre kirkegårdene i prestegjeldet (hvis jeg ikke blir direkte bedt om det).

Vennlig hilsen

Kristine Kaasa Moe

Vedlegg (side 1-9):

1. Kartskisse. side 1
2. Systematisk oversikt og begrunnelse. side 2-3
3. Forklaring og opplysninger til systematisk oversikt. side 4
4. Hvilke graver og gravminner kan brukes på nytt, og hvilke ikke? side 5
5. Behov for sikring, restaurering, istandsetting. Kostnader. side 6
6. Vedlikehold av gravminnene. side 7
7. Lover og regelverk. side 7-9

Forslag

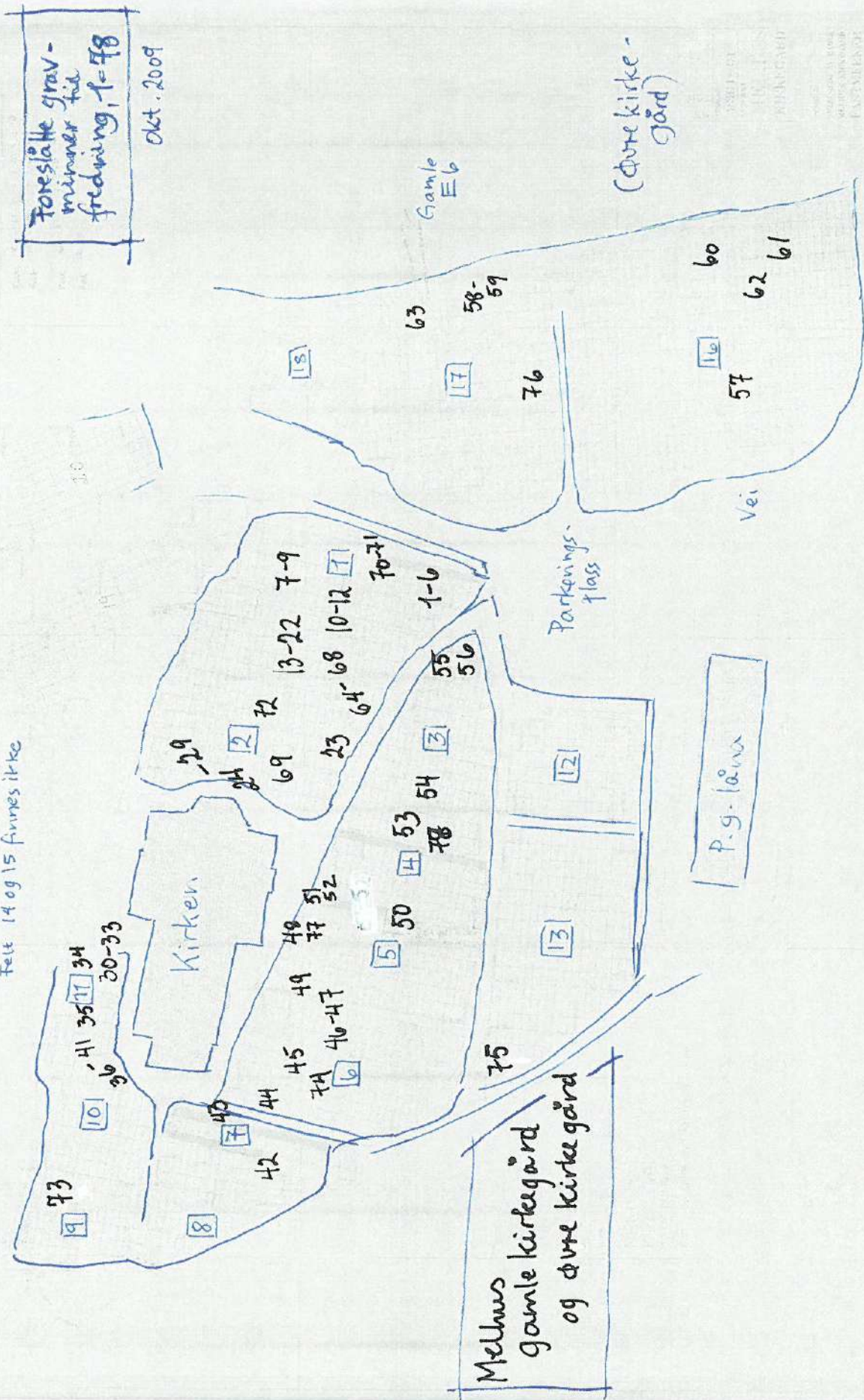
Under henvisning til forslag fra Kristine Kaasa Moe (brev og vedlegg), og fra en komite v/Ola Storhaugen i 2004, vernes 78 gravminner på Melhus gamle kirkegård og Øvre kirkegård. Fellesrådet tar med takk imot tilbudet fra Trondheim Stenindustri om sikring og restaurering av gravminner.

I samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune, Stiftelsen Prestegårdslåna i Melhus og Melhus kommune utarbeides den endelige bevaringsplanen (verneplanen).

I arbeidet skal også alle gravminner på kirkegården som er eldre enn 60 år – og som ikke er med blandt de 78 gravminnene – registereres. Det utarbeides et forslag om hvilke av disse som bør bevares og hvilke som kan fjernes, når fester ønsker det. Dette oversendes fylkeskommunen til uttalelse.

1. KARTS KISSE

Enkelt skisse av de eldre deler
Melhus kirkegård, etter
tegning av Nils Flønes 05.02.93
(9301-01), med feltnummer
og oppmåling Melhus kommune
felt 14 og 15 finnes i

Pørefest 3-6 er gravminnene
ikke nødvendig plassert, men
ellers forholdsvis rett notert inn. 19.10.2009 K.K.M.

2.SYSTEMATISK OVERSIKT OG BEGRUNNELSE. Forslag til fredning av gravminner på Melhus kirkegård, 2004/2009.

Nr	År	Etternavn	Sikr.	Tils.	Gravminne	Begrunnelse	Merknad
1	1916	Kregnes	G	1b	Jernkors	Alder. Kunst./hist./hånd.	Nyrestaurert. Tak for dit strev
2	1877	Øie	S	1a	Jernkors	Alder. Kunst./hist./hånd.	Du glemmes ei
3	1895	Øye	S	1b	Stein, gotisk spissbue, Kristushode	Alder. Kunst./hist./hånd.	Nyrestaurert
4	1889	Øie	G	1a	Jernkors	Alder. Kunst./hist./hånd.	
5	1830	Olsen	G	3	Jernplate, liggende	Alder. Kunst./hist./hånd.	Født i Østerrisør
6	1818	Olsen	G	3	Jernplate, liggende	Alder. Kunst./hist./hånd.	Herunder hviler Sorenskriver i
7	1908	Skjetne	G	1a	Jernkors	Alder. Kunst./hist./hånd.	
8	1909	Berg	G	1a	Jernkors	Alder. Kunst./hist./hånd.	
9	1909	Eggen	G	2	Jernkors, engel, sverd, navnplate m.m.	Alder. Kunst./hist./hånd.	Platen på bakken bør heves
10	1901	Skjerdingsstad	G	1a	Stein med nattens engel	Alder. Kunst./hist./hånd.	Gaardmandskone
11	1926	Søberg	S	1a	Stein med dagens engel	Kunst/hist./håndverk	Gaardbruker
12	1913	Nielsen	S	1a	Monumental svart stein	Kunst/hist./håndverk	Lensmand
13	1927	Bollingmo	?	1a	Høy, hvit stein	Kunst/hist./håndverk	
14	1931	Presttø	G	1a	Laget lokalt hvit elvestein, Kristus-figur	Lokalt materiale og tilvirk.	
15	1896	Øie	S	1a	Stein med dagens engel	Alder. Kunst./hist./hånd.	
16	1910	Storløkken	G	1a	Hvit stein	Alder. Kunst./hist./hånd.	
17	1885	Søberg	?	1a	Svart, høy obelisk	Alder. Kunst./hist./hånd.	
18	1949	Stokke	?	1a	Hjerteformet, svart stein	Kunst/hist./håndverk	
19	1907	Jønland	G	1b	Hvit stein med Kristushode	Alder. Kunst./hist./hånd.	Nyrestaurert
20	1908	Stokke	G	1a	Jernkors delvis gjennombrutt	Alder. Kunst./hist./hånd.	
21	1918	Skotvoll	G	1a	Høy, svart stein på postament	Kunst/hist./håndverk	
22	1898	Qvam	G	1a	Svart stein på postament	Alder. Kunst./hist./hånd.	Kirkesanger og Sparebankkasserer
23	1920	Borten	?	1a	Rød obelisk	Kunst/hist./håndverk	
24	1926	Gafseth	G	1b	Hvit stein med ornament og engel	Kunst/hist./håndverk	
25	1901	Melhus	G	1a	Rød stein på postament, dagens engel	Alder. Kunst./hist./hånd.	
26	1894	Neumann	G	1b	Steinhelle	Alder. Kunst./Pers.	Prost Neumann, sten istandsatt.
27	1933	Hollum	G	1a	Stein med buede vanger	Kunst./Pers. Reist av mh.	Sogneprest Hollum. Reist av menighetene
28	1964	Aune	G	1a	Lys granikk	Personalhist. Reist av k.	Prost Aune. Reist av kyrkjelydene
29	1976	Røkke	G	1a	Lys, naturstein, kuppelstein	Personalhistorie	Prst Røkke
30	1844	Romuld	G	3	Jernplate liggende, med basunengel	Alder. Kunst./hist./hånd.	
31	1838	Musæus	G	3	Jernplate liggende, med basunengel	Alder. Kunst./Hånd./Pers.	Sogneprest Musæus
32	1859	Nissen	(G)	2	Steinhelle	Alder. Kunst./Pers.	Provstinde Nissen
33	1826	Nissen	(G)	3	Steinhelle	Alder. Kunst./Pers.	Sogneprest Nissen
34	1900	Lodgaard	G	1a	Mørk obelisk på postament	Alder. Kunst./hist./hånd.	
35	1910	Rathe	G	1a	Monumentalt familiegravsted	Kunst/hist./håndverk	
36	1932	Øye	G	1a	Stein med takform og gresk gudinne	Kunst/hist./håndverk	Flere Øye-graver i fint miljø
37	1919	Øye	G	1a	Granittstein med rundt topp	Kunst/hist./håndverk	
38	1949	Øye	G	1a	Svart stein, med port og oppslått bok	Kunst/hist./håndverk	bl.a. organist S.Øye
39	1883	Øye	G	1a	Stein med vinranke, navneplate, engel	Alder. Kunst./hist./hånd.	

Okt. A.D. 2009. K.K.M.etter O.S. for Melhus kirkelige fellesråd, forslag til gravminnefredning

vedlegg s. 2

2.SYSTEMATISK OVERSIKT OG BEGRUNNELSE. Forslag til fredning av gravminner på Melhus kirkegård, 2004/2009.

Nr	År	Etternavn	Sikr.	Tils.	Gravminne	Begrunnelse	Merknad
40	1974	Øye	G	1a	Særegen svart, rundet stein	Kunst/hist./håndverk	Salige er de døde som dør i Herren
41	1927	Øie	G	1a	Høy spesiell svart stein	Kunst/hist./håndverk	
42	1896	Dusten	G	1a	Jernkors, delvis gj.brutt, kornaks	Alder: Kunst./hist./hånd.	
43	1909	Ryther	G	1a	Høy bautastein, grovt tilhogg	Alder: Kunst./hist./hånd.	Jormor. Reist av jordmorforbundet
44	1895	Tisløvøren	G	1a	Monumental stein, noe spesiell	Alder: Kunst./hist./hånd.	Reist av kommunen
45	1909	Gaare	G	1a	Jernkors, svært gjennombrutt	Alder: Kunst./hist./hånd.	
46	1920	Brobak	G	1b	Hvit, spesiell stein	Kunst/hist./håndverk	Nyopp-pusset
47	1892	Brobak	G	1a	Jernkors, spesielt	Alder: Kunst./hist./hånd.	
48	1926	Lysklætt	S	1a	Grå stein med inskripsjon og dekor	Kunst/hist./håndverk	Naar minst du ...
49	1941	Eggen	S	1a	Svart stein, spesiell form	Kunst./Pers.	Stortingsmann
50	1920	Rimolsøien/Einem	G	1b	Hvit, spesiell stein med bladranke	Kunst/hist./håndverk	Gjenbrukt i 2008. Navn endret
51	1884	Øiaas	G	1a	Jernkors, svært gjennombrutt	Alder: Kunst./hist./hånd.	Skolelærer. Som du var elsket
52	ca 1900	Øiaas	G	1a	Jernkors, svært gjennombrutt	Alder: Kunst./hist./hånd.	Ikke årstall. Hvil i fred
53	1940	Skiksten	G	1a	Høy, ru bautastein, uregelmessig topp	Personalhist. Reist av byg.	Krigsminne. Du gav ditt liv for fedrelandet
54	1963	Sivertsen	S	1a	Rød, pen stein med takformet topp	Kunst/hist./håndverk	
55	1878	Øiaas	S	1a	Svart, flat obelisk på postament	Alder: Kunst./hist./hånd.	
56	1897	Me-eggen	G	1a	Familiegravsted	Kunst/hist./håndverk	Eneste grusgrav med hekk
57	1927	Havdal	G	1b	Stående, liten hvit marmorplate	Kunst/hist./håndverk	
58	1954	Kottum	G	1b	Jernkors	Kunst/hist./håndverk	
59	1912	Kottum	G	1b	Jernkors	Kunst/hist./håndverk	
60	1920	Havdal	G	1a	Stående, liten hvit marmorplate	Kunst/hist./håndverk	
61	1945	Fagerhaug	S	1a	Tradisjonell, ordinær svart-grå stein	Personalhistorie	Evakuert fra Måsøy i Finnmark
62	1950	Søpstad	S	1a	Svart stein med sørgende engel	Kunst/hist./håndverk	Du glemmes ei av dine
63	1971	Winsnes	S	1a	Stein med soloppgang/nedgang og tekst	Kunst/hist./håndverk	I troens øye tindrer lys fra evighetens strande
64	1918	Vold	G	1a	Gotisk spissbue, vinranker	Kunst/hist./håndverk	Gaardbruker
65	1935	Vold	G	1a	Rund topp, liggende kors, stjerne	Kunst/hist./håndverk	Flere Vold-graver i fint miljø
66	1893	Wold	G	1a	Mørk, flat obelisk på postament	Kunst/hist./håndverk	
67	1972	Wold	G	1a	Mørk bautastein uregelmessig form	Kunst/hist./håndverk	
68	1914	Wold	G	1a	Gotisk spissbue, vinranker	Kunst/hist./håndverk	
69	1959	Storhaugen	G	1a	Spesielt utformet stein, nr 3 av i alt 18	Kunst/hist./håndverk	Tegnet av billedhugger Odd Hilt
70	1939	Moxnes	S	1b	Grå stein på postament	Kunst/hist./håndverk	
71	1906	Søreggen	S	1a	Sammensatt med vanger	Alder: Kunst./hist./hånd.	
72	1927	Presteggen	S	1a	Sementstein, uthøvet dekor, marmorplate	Kunst/hist./håndverk	
73	1928	Tisløv	G	1a	Sementstein, navnplate i glass, spesiell	Kunst/hist./håndverk	Litt sprukken plate
74	1929	Sørnypan	G	1a	Høy, lys obelisk, sementstein	Kunst/hist./håndverk	
75	1968	Sæter/Hongset	G	1a	Høye, lyse granittsteiner, tekster	Kunst/hist./håndverk	Det er godt å kvile Den som...heil og sann..
76	1969	Løkken	G	1a	Liten, hvit stein med gullskrift	Kunst/hist./håndverk	Barnegrav. To søsken
77	1934	Lysklætt	?	1a	Stein med stjerne, glorie, palmegren	Kunst./Pers.	
78	1937	Sivertsen	G	1b	Marmorstein med vanger	Kunst/hist./håndverk	Steinhugger ved Nidarosdomen, nyrestaurent
Okt. A.D. 2009. K.K.M.etter O.S. for Melhus kirkelige fellesråd, forslag til gravminnefredning					Kunst./Pers.		

Vedlegg s.3

Vedlegg s.3

3. Forklaring og opplysninger til systematisk oversikt

Utvalg og nummerering

Utvalg og nummereringen (1-78) er fra registrering utført i 2003-4 (fellesrådsvedtak 15/2003) ledet av Ola Storhaugen, med bilde og tekst til hvert gravminne. Forslaget er et minimum.

År

Året som er oppført på oversikten er det første dødsår på gravminnet.

De 78 gravminnenes alder er fordelt som følger:

1800-tallet:	21	1920-1929:	13 ¹	1950-1959:	3
1900-1909:	11	1930-1939:	7	1960-1969:	4
1910-1919:	10	1940-1949:	5	1970-1979:	4

Etternavn

Etternavnet som er oppført i listen, er (der det er flere navn) det som står ved første dødsår.

Sikring

Med *sikring* menes om gravminnet står stødig.

G betyr god, altså at gravminnet synes å stå stødig og godt.

S betyr at gravminnet må sikres.

? betyr at jeg (K. K. Moe) er usikker, og gjerne vil ha en annen person til å undersøke.

Det er 56 (58²) gravminner som – etter det jeg kan se – har god sikring.

Det er 15 gravminner som må sikres.

Det er 5 gravminner som bør undersøkes om de må sikres.

Tilstand

For beskrivelse av tilstand er det brukt en skala på fire:

1 a – Tilstanden er god, gravminnet viser vakkert sin alder.	59
1 b – Tilstanden er god, gravminnet er nylig istandsatt eller restaurert.	12
2 – Gravminnet bør rengjøres eller justeres.	2
3 – Gravminnet må restaureres eller istandsettes.	5

(Fem gravminner er restaurert siden 2004.)

Begrunnelse for foreslått verne(frednings) – kriterier:

- Alder over 100 år er et kriterium i seg selv.
- Gravminnets kunstneriske utforming, kunsthistoriske og håndverksmessige kvalitet.
- Sjeldenhet – gravminnetyper det finnes bare en eller meget få av.
- Personalhistorisk³ – både bestemte personer og titler/yrker, herunder også innskrifter.
- Spesiell historie. Gravminne reist av kommunen, menighetene eller bygdefolk.

Både monumentale og små, beskjedne gravminner kan berike kirkegården og bør bevares.

¹ Gravminne nr. 50 er fra 1920, men er gjenbrukt i 2008. Navn og årstall fra 1920 er fjernet og nytt navn skrevet inn. Gravminnet er ellers ikke endret i utforming (det er meget spesielt) og står derfor oppført under 1920.

² Gravminnene 32 og 33 (prost Nissen og hustru) er fjernet fra kirkegården, midlertidig. Dette er flate stener som skal ligge på bakken og således ikke kan velte over noen.

³ F.eks. prester, søsken i barnegrav, soldat falt i krigen, stortingsmann. Yrker som gaardmandskone, kirkesanger og sorenskriver. Det er flere gravminner som burde vært tatt med, i denne kategori og i de andre. Det er her ikke tatt hensyn til om vern er ønsket av eier.

4. Hvilke graver og gravminner kan brukes på nytt, og hvilke ikke?

Kirkegårdsvedtektene i Melhus sier i § 6 at: «...Det skal som regel bare plasseres ett gravminne på hvert gravsted.» Dermed er det ikke aktuelt å plassere to gravminner ved samme grav.

URNEGRAVER UTEN GRAVMINNE

Alle gravstedene kan i teorien gjenbrukes, men ikke med ekstra gravsten.

Men etter som tiden går, kan flere ønske en grav *uten* gravminne. For disse kan gravene benyttes (uten festeavgift), og det kan føres en oversikt som viser hvem som er gravlagt hvor.

FLERE NAVN PÅ VERNET (FREDET) GRAVMINNE?

Noen gravminner kan påføres nye navn, uten at gravminnet ødelegges som kulturminne.

GRAVMINNER SOM IKKE KAN ENDRES

Jernkorsene, de gamle små platene (grå og hvite) og støpejernsplatene er av de eldste gravminnene, og må ikke endres. Små gravminner har ikke plass for mer tekst. På et vernet (fredet) gravminne kan man ikke fjerne gammel tekst og påføre nytt navn der det gamle stod.

BRUKE BEGGE SIDER AV STØTTEN?

Noen har nå tatt ibruk gamle gravstøtter for nye graver, ved å snu støtten og la det være tekst på begge sider. Det synes å måtte være i orden, så lenge det ikke blir mange som gjør det samme, for da endres hele kirkegårdens preg. Derfor foreslås *ikke* en slik bruk av gravminner.

REIST AV MENIGHETEN

Gravminner reist av menighet og kommune, er det ikke naturlig å føre flere navn inn på.

STØRRE GRAVMINNER – NATURLIG MED FLERE NAVN

Større gravminner – obelisker bl.a. – er laget bl.a. for at det skal kunne være flere (mange) navn på gravminnet, f.eks. på flere sider av sokkelen. Følgende gravminner synes å ha plass for nye navn (innen familien), hvis familien kan tilpasse teksten til gravminnet:

Det gjelder:

12 Nielsen	41 Øie	67 Vold
17 Søberg	49 Eggen	68 Wold
18 Stokke	54 Sivertsen	70 Moxnes
21 Skotvoll	55 Øiaas	74 Sørnypan
22 Qvam	56 Me-eggen	75 Sæter/Hongset
23 Borten	64 Vold	77 Lysklæt
34 Lodgaard	65 Vold	40 Øye
35 Rathe	66 Wold	

KONKLUSJON:

Alle gravplassene kan benyttes på ny, men ikke med ny gravsten.

23 av de 78 gravminnene kan få flere navn påført, hvis det settes på sokkelen/postamentet¹, eller annet sted der det er naturlig, etter hvordan gravminnet er utformet².

¹ Postment er fotstykke, sokkel for en søyle, statue eller lignende

² Man kan, naturlig nok, ikke kreve festeavgift for gjenbruk av en grav der gravminnet er fredet/vernet.

5. Behov for sikring, restaurering, istandsetting. Kostnader.

Sikring

Som beskrevet foran er 56 (58) gravminner godt sikret, 15 må sikres og 5 undersøkes. Det koster til vanlig kr. 500,- (inkl.mva) for sikring av et gravminne.

Trondheim Stenindustri v/Trygve og Knut Arne Finseth, som er meget opptatt av bevaring av gamle gravminner, har tilbudt seg å gjøre sikringen gratis, hvis gravminnene fredes/vernes.

Faglighet og alder

Undersøkelsen av gravminnene er ikke gjort av en konservator, men av en kulturminnevernarbeider, (K. K. Moe, som har stor og jevnlig kontakt med konservatorer og andre kulturminnefaglige personer).

Det er stor enighet om at kulturminner – f.eks. gravminner – ikke først og fremst skal restaureres tilbake til «opprinnelig» stand, men tas vare på slik at det ikke ødelegges, men eldes (og forringes) så sakte som mulig. Stadig fuktighet pga vegetasjon, er ofte den største trusselen.

Hvis man *restaurerer alle* gravminnene, vil kirkegården ikke lenger ha sitt naturlige alderspreg. Det som er gammelt, skal få lov til å se gammelt ut. Men hvis tekst blir borte og ornamenter ødelagt, bør det selvsagt istandsettes igjen.

Restaurering, konservering

Noen av de gamle jernkorsene på Melhus kirkegård står litt dypt i grunnen og på skakke. Men de står stødt og de viser – som sant og godt er – at kirkegården har vært her i lang, lang tid, de viser litt av den historiske sammenhengen vi står i. Det er derfor *ikke* ønskelig og tilrådelig å gjøre noe med disse gravminnene, men la dem stå slik de står.

Som beskrevet foran, synes tilstanden til 71 av gravminnene å være god og uten behov for istandsetting, i overskuelig fremtid.

Tilsammen syv gravminner *må* restaureres eller istandsettes.

Trondheim Stenindustri v/Trygve og Knut Arne Finseth har, den 19. oktober 2009, sagt at hvis gravminnene på Melhus kirkegård blir fredet/vernet, kan firmaet – kostnadsfritt – etterhvert restaurere og istandsette de syv gravminnene som trenger det.
(Trondheim Stenindustri har sin bedrift i Melhus.)

At firmaets ledere mener dette alvorlig, kan det faktum vise, at de allerede har – uten betaling – restaurert tre gravminner og istandsatt et fjerde, bare på Melhus kirkegård.

Noen av gravminnene mangler deler av eller hele ornament, men det vil sikkert Trondheim Stenindustri også etterhvert kunne gjøre noe med.

KONKLUSJON

Melhus kirkelige fellesråd vil, i overskuelig fremtid, ikke ha utgifter til sikring eller istandsetting/restaurering av de gravminnene som er foreslått fredet.

6. Vedlikehold av gravminnene

I Vedtekter for kirkegårdene i Melhus kommune, vedtatt 11.6.2009, står det:

§ 9 Stell av grav

Festeren for et gravsted plikter å holde graven(e) i hevd. Plantefelt som ikke blir plantet på, eller holdt i hevd, skal såes til ...

I Forskriftene til Gravferdslova står det:

§ 26 Ansvar

Eieren er ansvarlig for at gravminne ikke er i forfall, til sjenanse eller til fare for dem som ferdes på kirkegården.

Den gamle kirkegården rundt Melhus kirke, som har vært i bruk kontinuerlig siden middelalderen, er (jfr. bl.a. telefonsamtale med Riksantikvaren 19. oktober) automatisk fredet.

KONKLUSJON

De gravminnene som vernes, er Kirkelig Fellesråds ansvar. Å ha blomster ved gravminnene synes å føre en unødig utgift. Der hvor familien til avdøde ikke steller, eller ikke ønsker å stelle graven, lar man det være gress inntil gravminnet (eller inn til stenkant for gressklipper rundt minnet).

Det kan være positivt med et videre samarbeid med Stiftelsen Prestegårdslåna og Trondheim Stenindustri for ivaretakingen av de vernede/fredede gravminnene og den automatisk fredede middelalderkirkegården.

7. Lover og regelverk

Sentrale lov- og regelverk for Kirkelige fellesråd når det gjelder ansvaret for kirkegårder og gravminner er (bl.a.):

Kulturminneloven, Gravferdsloven¹, Forskrift til lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd, Plan og bygningsloven².

I den sentrale og her meget viktige **Rundskriv T-3/00 "Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø"**, står det i punkt 1.1.:

«Med bakgrunn i kirkeloven, gravferdsloven og kulturminneloven gir derfor kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og miljøverndepartementet med dette regler og veiledning for hvordan kirkens kulturminner skal forvaltes.»

¹ F.eks. sier Forskrift til lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd (gravferdsloven) i § 27. Bevaring: «Kirkelig fellesråd kan vedta at områder av kirkegården eller enkeltgraver med gravminner og annet utstyr skal bevares. Slikt vedtak kan bl.a. gjøres dersom gravminner på et område av kirkegården eller en grav er av en viss alder, at det representerer en stilhistorie, har et lokalt særpreg i form eller materialbruk, gir uttrykk for en interessant personhistorie eller er unikt. Kirkegårdsvedtektene skal inneholde egne bestemmelser for de områder eller graver som vedtas bevart.»

² I den nye Plan- og bygningsloven omhandler §11-8 Hensynssoner i Kommuneplanens arealdel. Pbl: §11-8, c: «Sone med særlige hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnsstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, med angivelse av interesse.»

Siden dette rundskriv er svært viktig (og nok noe mange kanskje ikke kjenner til) følger her relevante utdrag av det³.

[.....] markerer at noe er utelatt, uthevelser er gjort for anledningen:

1.1.

Vern om kirkebygg og kirkegårder er motivert ut fra målet om at kristen tro og kristent verdigrunnlag skal holdes levende i det enkelte lokalsamfunn og i samfunnet som helhet. [.....]

Et annet hovedhensyn er at kirkene med inventar og omgivelser synliggjør vesentlige sider ved norsk historie gjennom flere hundre år. Kirker og kirkegårder dokumenterer våre forestillinger og ritualer, vesentlige sider ved vår kulturhistorie, stilhistorie, materialbruk og håndverkstradisjoner fra middelalderen og frem til vår egen tid. Kirkebyggene har og har hatt en sentral plassering i kulturlandskapet. Kirkene med deres omgivelser innehar dokumentasjon og kunnskapspotensiale som vi ikke finner andre steder. De representerer en kontinuitet, og de var, er og vil fortsatt være av våre mest verdifulle kulturminner.

Kirkelig myndighet har ansvar for å forvalte kirkens kulturminner slik at menighetenes behov blir ivaretatt, men også slik at fremtidige generasjoner får mulighet til å oppleve disse verdier.

Med bakgrunn i kirkeloven, gravferdsloven og kulturminneloven gir derfor kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og miljøverndepartementet med dette regler og veiledning for hvordan kirkens kulturminner skal forvaltes. [.....]

1.3.

Kirkegårder og gravminner eldre enn 1537, samiske gravlegginger og gravminner eldre enn 100 år er også automatisk fredet.

[.....] **Plan- og bygningsloven gir kommunene anledning til å bevare/sikre verneverdige kulturminner, både enkeltbygninger og miljøer gjennom regulering til spesialområde bevaring.**

[.....] Forvaltning av kirken og dens omgivelser skal samordnes med plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

[.....]

3.1 Kirkegårder

Kirkelig fellesråd kan vedta bevaringsplan for kirkegården etter § 27 i gravferdsforskriften, jf kap. 3.2.

Slike planer knyttes til bevaringsverdige gravminner og bør utarbeides der det er grunnlag for det.

Fylkeskommunen/samisk kulturminneråd skal trekkes inn i arbeidet så tidlig som mulig. [.....]

3.1.1 Særlig om fredet kirkegård

Riksantikvaren bestemmer på faglig grunnlag hvilke kirkegårder eller annen grunn som er middelalderkirkegård og dermed fredet. **Ofte vil en middelalderkirkegård være en del av en nyere kirkegård. Når en kirkegård er definert som middelalderkirkegård, er den fredet enten den fortsatt er i bruk som kirkegård eller ikke. [.....]**

Tiltak på middelalderkirkegård og samiske kirkegårder eldre enn 100 år som gravlegginger, oppfyllinger, utvidelser, graving av grøfter, planting av trær, oppføring/endring av bygg, m.v., krever tillatelse fra riksantikvaren etter kulturminneloven § 8 og må i tillegg vurderes i forhold til gravferdsloven og plan- og bygningsloven. [.....] Har kirkegården vært i kontinuerlig bruk som kirkegård siden middelalderen, kan imidlertid nye gravlegginger i eksisterende graver foretas uten forutgående søknad etter kulturminneloven § 8. [.....] Dersom det ved graving kommer frem materiale som kan være fra middelalderen eller tidligere, skal fylkeskommunen/samisk kulturminneråd varsles. Fylkeskommunen/samisk kulturminneråd oversender straks saken til riksantikvaren som innen tre uker vil avgjøre om arbeidet kan fortsette, og eventuelt fastsette vilkårene for det, jf kulturminneloven § 8 annet ledd. Ved graving i forbindelse med gravlegging treffes avgjørelse straks.

[.....]

³ (Det er å finne i sin helhet her: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/rundskriv/2000/t-300-kulturminne-kirke.html?id=278976>)

Når kirkegården har vært i kontinuerlig bruk siden middelalderen, kan oppfylling i noen tilfeller være aktuelt for å få et ekstra jordlag til nye gravlegginger. **Oppfylling er alltid et søknadspliktig tiltak og søknaden stiles til riksantikvaren**, men sendes til fylkeskommunen/samisk kulturminneråd. Riksantikvaren vil kunne sette vilkår for et slikt tiltak. **Avskraping av jordlag/utplanering av terreng gis det normalt ikke tillatelse til.** I tillegg til riksantikvarens behandling skal det innhentes tillatelse fra bispedømmerådet etter gravferdsloven § 4. Det vises for øvrig til gravferdsforskriften § 5. [.....]

Ulovlige tiltak og skade på fredet middelalderkirkegård medfører straffeansvar etter kulturminneloven.

3.2 Gravminner

Kirkelig fellesråd har et ansvar for å vurdere om bevaring av enkeltgraver eller deler av kirkegården er aktuelt, og kan etter § 27 i gravferdsforskriften vedta at områder av kirkegården eller enkeltgraver med gravminner og annet utstyr skal bevares. Dette gjelder utstyr som er i kirkegårdens eie, eller i privat eie når det gjøres avtale om bevaring. Fellesrådet bør se til at det iverksettes sikringstiltak for å sikre at særlig vernverdige gravminner ikke forfaller/forringes. Riksantikvaren kan bistå med rådgivning vedrørende konserverings- og sikringstiltak.

Gravminner i kirkegårdens eie som er eldre enn 60 år og yngre enn fra 1536, skal ikke flyttes eller fjernes før vedkommende fylkeskommune/samisk kulturminneråd har hatt anledning til å uttale seg. Når det gjelder flytting eller fjerning av kulturhistorisk verdifulle gravminner i privat eie, bør fylkeskommunen/samisk kulturminneråd varsles på forhånd. Når uttalelse skal innhentes, forelegges saken skriftlig med foto av de aktuelle gravminner. Dersom kirkelig fellesråd ikke ønsker å følge kulturminnemyndighetens råd, kan saken klages inn for bispedømmerådet.

Fester av grav eller ansvarlig for fri grav er eier av vedkommende gravminne, jf gravferdsforskriften § 20 tredje ledd. Alle krigsgraver er underlagt uendelig fredning i samsvar med internasjonale forpliktelser Norge har påtatt seg.

[.....]

Vedtaksfredning etter kulturminneloven kan være aktuelt i særskilte tilfeller der gravminnet representerer særlige kulturhistoriske verdier.

[.....]

4 Kirkens omgivelser

Kirkene er ofte plassert på sentrale og fremtredende steder i kulturlandskapet og bevisst formet som landemerker. [.....] Plasseringen, størrelsen, formen, material- og fargevirkningen fremhever monumentaliteten og understreker kirkens betydning som identitetssymbol i lokalsamfunnet. Den arkitektoniske virkningen i forhold til omgivelsene skal ivaretas på en estetisk god måte i planleggingen og forvaltningen uansett kirkens alder. Eksisterende verdifulle visuelle trekk og kulturminner skal inngå som premisser.

Mange av dagens kirker står på steder med lang tradisjon som bosettingssted, og som religiøst og sosialt samlingssted. De første kirkene ble ofte reist i tilknytning til storgårdene, som gjerne lå sentralt i bygda. I omgivelsene til kirke og kirkegård er det vanlig å finne mange forskjellige typer kulturminner fra ulike tidsperioder. De tidligste er allerede fra førkristen tid, som gravhauger, bosettingsspor, dyrkingsspor, hulveier, m.v. fra middelalderen finner en ofte rester etter gårdsanlegg, gårdshauger, markedsplasser, levninger etter tidligere kirker, m.v. ellers finnes gjerne en kirkebakke, en prestegård, tilkomstveier med et veikryss, en opptreksplass for båter, bygninger for overnatting og samvær, handel og skatteinnkreving, og lagring av mat og utstyr i tilfelle krig eller uår. **Sammen avspeiler disse kulturminnene en mer enn 1000-årig tradisjon og utvikling av tro og samfunn. Kirken og enkeltelementene i de nærmeste omgivelsene har ofte stor verdi hver for seg som kulturminner, og samlet som kulturmiljø. Flere slike miljøer inngår i særlig verdifulle kulturlandskap som skal forvaltes som områder av regional og nasjonal verdi.**

[.....]

SAKSPRESENTASJON

Sak 034/17 Revisjon av vernede gravminner

Møtedato: 7.12.2017	Kl.: 1700	Sted: Kirkekontoret	Saksbehandler: KR	J.nr.: 17/00203-010 012.2
---------------------	-----------	---------------------	-------------------	---------------------------

Vedlagte saksdokumenter:

- Liste over vernede gravminner med forslag til endring
- Situasjonsplan

Andre saksdokumenter:

- Sakspresentasjon og vedtak i fellesrådssak 035/09
- Sakspresentasjon til fellesrådssak 035/09

Saksframlegg:

På Melhus gravplass har fellesrådet vedtatt å verne 78 graver. Vedtaket ble fattet i 2009, og var tuftet på kartlegging og forslag til verving utarbeidet av bl.a. Ola Storhaugen og Kristine Kaasa Moe. Vedtaket hadde følgende ordlyd:

Sak 035/09 Verving av graver og gravminner

Kristine Kaasa Moe åpnet med en historisk orientering om Melhus kirkegård, bevisstgjøring av fellesrådets ansvar, og la deretter frem forslag til hvordan man kunne ivareta dette ansvaret. Vedtaket var enstemmig.

- 1. Melhus kirkelige fellesråd verner 78 gravsteder og gravminner i samsvar med framlagt plan. Det utarbeides en verneplan for middelalderdelen på Melhus kirkegård.*
- 2. Fellesrådet ber daglig leder utarbeide rutiner som sikrer at fylkeskommunen får uttale seg før man makulerer gravminner som er eldre enn 60 år.*
- 3. Fellesrådet viser til forslaget om vern av gravminner på Melhus kirkegård fra Kristine Kaasa Moe. På bakgrunn av forslaget vil en be Kristine Kaasa Moe vederlagsfritt om å se til at de aktuelle gravene blir holdt i hevd. Dersom det skal settes i gang tiltak som uløser kostnader for fellesrådet skal dette godkjennes av daglig leder.*

Vedtaket medfører at de vernede 78 gravminnene blir stående på det gravstedet det først ble satt. Dersom gravene skal brukes opp igjen, må ny fester finne alternative løsninger for påføring av navn. Dette kan gjøres ved å sette opp en navneplate, føre på navnet på baksiden av gravminnet, m.m.

Etter hvert har det kommet spørsmål fra festere av vernede gravminner (f.eks. gjenbruk av grav, sletting av festeretten, påføring av navn på gravminne, m.m.) som i enkelte tilfeller fører til utfordringer da grunnlaget for verving av gravminne ikke har tatt stilling til alle forhold knyttet til et gravsted eller festeforhold.

Sak 034/17 Revisjon av vernede gravminner

Møtedato: 7.12.2017 Kl.: 1700 Sted: Kirkekontoret Saksbehandler: KR J.nr.: 17/00203-010 012.2

For å få en faglig vurdering inviterte daglig leder til et møte for drøfting av alternativer til dagens ordning. Møte ble holdt mandag 14. november 2016. For uten daglig leder var følgende personer til stede:

- Gravplasskonsulent Åse Skrøvset som er ansatt som rådgiver på nasjonalt plan, og blir brukt av m.a. departementene, bispedømmerådene, fellesrådene, og Norsk forening for gravplasskultur.
- Rådgiver Silje Holiløkk er ansatt hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag, og arbeider m.a. med vern og bevaring av nyere tids kulturminner, kulturmiljø og -landskap.
- Trygve Finseth som eier av Trondheim Stenindustri AS. Han har lang erfaring innen produksjon og reparasjon av gravminner.

For å forenkle håndhevelsen av dagens ordning blir det på grunnlag av en faglig vurdering foreslått å 1) redusere antall vernede gravminner fra 78 til 56, samt 2) flytte de vernede gravminnene til et eget sted på gravplassen, jf. vedlagt situasjonsplan.

Vurdering:

I møtet den 14. november ble alle de vernede gravminnene på Melhus gravplass gjennomgått, en for en. Ut fra dette kommer et forslag om å redusere antall vernede gravminner. Disse er merket av i vedlagt liste. Det er foreslått videre vern av alle jernkors, obelisker, og liggende steinheller og jernplater. Daglig leder har full tiltro til den faglige vurderingen som ble gjort.

Daglig leder mener også at spørsmål knyttet til gjenbruka av grav, sletting av festeretten, påføring av navn på vernet gravminne, m.m. kan unngås dersom en flytter de vernede gravminnene til et eget område etter at fester frasier seg festeretten på gravminnet. Dette vil også forenkle gjenbruk, da den nye festeren ikke trenger å ta stilling til/hensyn til et vernet gravminne som allerede står på gravstedet. Området som er tiltenkt til formålet kan i dag ikke brukes til kistegraver på grunn av grunnforhold.

Daglig leders innstilling til vedtak:

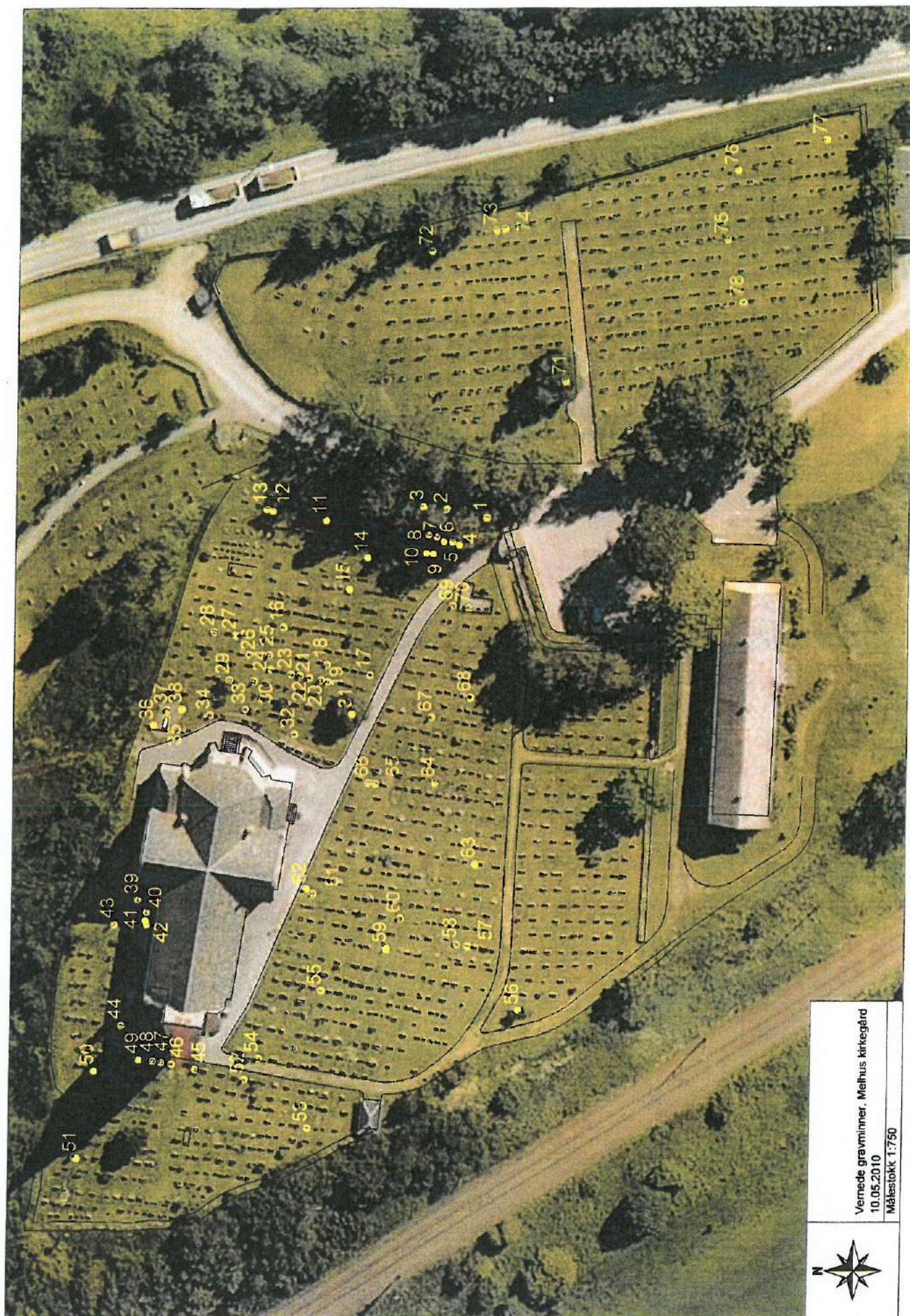
På grunnlag av saksframlegg og vurdering kommer følgende innstilling til vedtak:

1. *Melhus kirkelige fellesråd opphever vedtaket fattet i sak 035/09.*
2. *Fellesrådet verner 56 gravminner på Melhus gravplass i samsvar med vedlagt liste. Når en fester fraskriver seg festeretten på gravstedet vil gravminnet bli flyttet til området nordvest for felt 19 i samsvar med vedlagt situasjonsplan.*

Kurt Rylandsholm
Daglig leder

Fellesrådet sin behandling:

Vedtak:

Værde gravminner, Melhus kirkegård
10.05.2010
Målestokk 1:750

78 vernede/fredede gravminner Melhus kirkegård. Foto mai-juni 2010.
Til Kirkeverge K. Rylandsholm, Trondheim Stenindustri v/T. Finseth og K. K. Moe

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13 plate

13

14

15

16

17

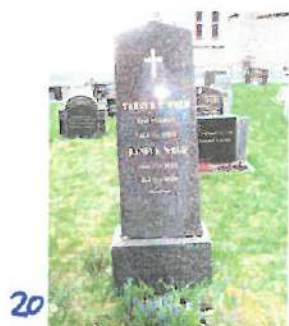

18

19

78 vernede/fredede gravminner Melhus kirkegård. Foto mai-juni 2010.
Til Kirkeverge K. Rylandsholm, Trondheim Stenindustri v/T. Finseth og K. K. Moe

20

~~21~~

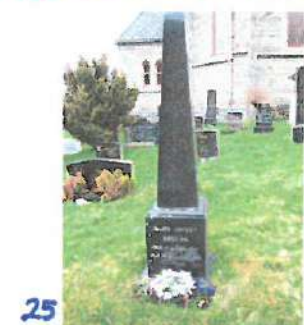
22

~~23~~

24

25

~~26~~

~~27~~

~~28~~

29

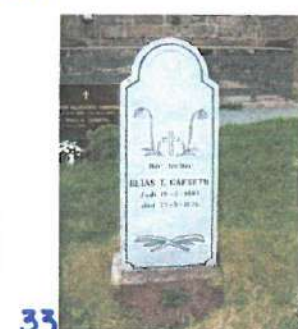
30

31

32

33

34

35

36

~~37~~

~~38~~

39

78 vernede/fredede gravminner Melhus kirkegård. Foto mai-juni 2010.
Til Kirkeverge K. Rylandsholm, Trondheim Stenindustri v/T. Finseth og K. K. Moe

40

41 (lagret innendørs i låna) 42

43

44

45

~~46~~

47

48

49

~~50~~

51

~~52~~

53

54

55

~~56~~

57

~~58~~

59

78 vernede/fredede gravminner Melhus kirkegård. Foto mai-juni 2010.
Til Kirkeverge K. Rylandsholm, Trondheim Stenindustri v/T. Finseth og K. K. Moe

60

61

62

~~63~~

~~64~~

65

66

67

~~68~~

69

70

~~71~~

~~72~~

73

74

~~75~~

~~76~~

~~77~~

~~78~~

Ny nummerering av 78 vernede (fredede) gravminner på Melhus kirkegård.

3. mai/6. juni A.D. 2010 K.K. Moe. 2 sider. (Første rad: Ola Storhaugens nummerering)

41	45	1927	Øie	Høy spesiell svart stein
40	46	1971	Mali Øye	Særegen svart, rundet stein
39	47	1883	Marit Øye	Stein med vinranke, navneplate, engel
38	48	1949	Marta Øye m.fl.	Svart stein, med port og oppslått bok
37	49	1919	Øye S. og K.	Granittstein med rundt topp
36	50	1932	Else Øye	Stein med takform og gresk gudinne
73	51	1928	Tisløv	Sementstein, navnplate i glass, spesiell
43	52	1909	Ryther	Høy bautastein, grovt tilhogd
42	53	1896	Dusten	Jernkors, delvis gj.brutt, kornaks
44	54	1895	Tisløvøren	Monumental stein, noe spesiell
45	55	1909	Gaare	Jernkors, svært gjennombrutt
75	56	1968	Sæter/Hongset	Høye, lyse granittsteiner, tekster
47	57	1892	Brobak	Jernkors, spesielt
46	58	1920	Brobak	Hvit, spesiell stein
74	59	1929	Sørnypan	Høy, lys obelisk, sementstein
49	60	1941	Eggen	Svart stein, spesiell form
77	61	1934	Ole Lysklæt	Stein med stjerne, glorie, palmegren
48	62	1926	Jens Lysklæt	Grå stein med inskripsjon og dekor
50	63	1920	Einem (før Rimol..)	Hvit, spesiell stein med bladranke
78	64	1937	Sivertsen	Marmorstein med vanger
51	65	1884	Øiaas	Jernkors, svært gjennombrutt
52	66	ca 1900	Øiaas	Jernkors, svært gjennombrutt
53	67	1940	Skiksten	Høy, ru bautastein, uregelmessig topp
54	68	1963	Sivertsen/vik	Rød, pen stein med takformet topp
55	69	1878	Øiaas	Svart, flat obelisk på postament
56	70	1897	Me-eggen	Familiegravsted
76	71	1969	Løkken	Liten, hvit stein med gullskrift
63	72	1971	Winsnes	Stein med soloppgang/nedgang og tekst
58	73	1954	Nils Kottum	Jernkors
59	74	1912	Marit Kottum	Jernkors
62	75	1950	Johnsen f. Sørstad	Svart stein med sørgende engel
60	76	1920	M. Havdal	Stående, liten hvit marmorplate
61	77	1945	Fagerhaug	Tradisjonell, ordinær svart-grå stein
57	78	1927	Bernt Havdal	Stående, liten hvit marmorplate

⊗ } Foreslås slettet / ikke vernes

Ny nummerering av 78 vernede (fredede) gravminner på Melhus kirkegård.

3. mai/6. juni A.D. 2010 K.K. Moe. 2 sider. (Første rad: Ola Storhaugens nummerering)

OS	Nr.	År	Etternavn	Gravminne
1	1	1916	Kregnes	Jernkors
70	2	1939	Moxnes	Grå stein på postament
71	3	1906	Søreggen	Sammensatt med vanger
2	4	1877	Ole Øie	Jernkors
3	5	1895	Kirsti Øye	Stein, gotisk spissbue, Kristushode
4	6	1889	Ole Øie	Jernkors
5	7	1863	Therese Olsen	Jernplate, liggende
6	8	1864	Rudolf Olsen	Jernplate, liggende
10	9	1901	Skjerdingsstad	Stein med nattens engel
11	10	1926	Søberg	Stein med dagens engel
7	11	1908	Skjetne	Jernkors
8	12	1909	Berg	Jernkors
9	13	1909	Eggen	Jernkors, engel, sverd, navnplate m.m.
12	14	1913	Nielsen	Monumental svart stein
13	15	1927	Bollingmo	Høy, hvit stein
15	16	1896	Kari I. Øie	Stein med dagens engel
19	17	1904	Jønland	Hvit stein med Kristushode
64	18	1918	Vold	Gotisk spissbue, vinranker
65	19	1935	Vold	Rund topp, liggende kors, stjerne
66	20	1893	Wold	Mørk, flat obelisk på postament
67	21	1972	Vold	Mørk bautastein uregelmessig form
68	22	1914	Wold	Gotisk spissbue, vinranker
18	23	1949	Stokke	Hjerteformet, svart stein
20	24	1908	Stokke	Jernkors delvis gjennombrutt
17	25	1885	Søberg	Svart, høy obelisk
16	26	1910	Storløkken	Hvit stein
72	27	1927	Presteggen	Sementstein, uthevet dekor, marmorplate
14	28	1931	Presttrø	Laget lokalt hvit elvestein, Kristus-figur
21	29	1918	Skotvoll	Høy, svart stein på postament
22	30	1898	Qvam	Svart stein på postament
23	31	1920	Borten	Rød obelisk
69	32	1959	Storhaugen	Spesielt utformet stein, nr 3 av i alt 18
24	33	1926	Gafseth	Hvit stein med ornament og engel
25	34	1901	Melhus	Rød stein på postament, dagens engel
26	35	1894	Neumann	Steinhelle
27	36	1933	Hollum	Stein med buede vanger
28	37	1964	Aune	Lys granikk
29	38	1976	Røkke	Lys, naturstein, kuppelstein
30	39	1844	Romuld	Jernplate liggende, med basunengel
31	40	1838	Musæus	Jernplate liggende, med basunengel
32	41	1859	Nissen	Steinhelle
33	42	1826	Nissen	Steinhelle
34	43	1900	Lodgaard	Mørk obelisk på postament
35	44	1910	Rathe	Monumentalt familiegravsted

Situasjonsplan

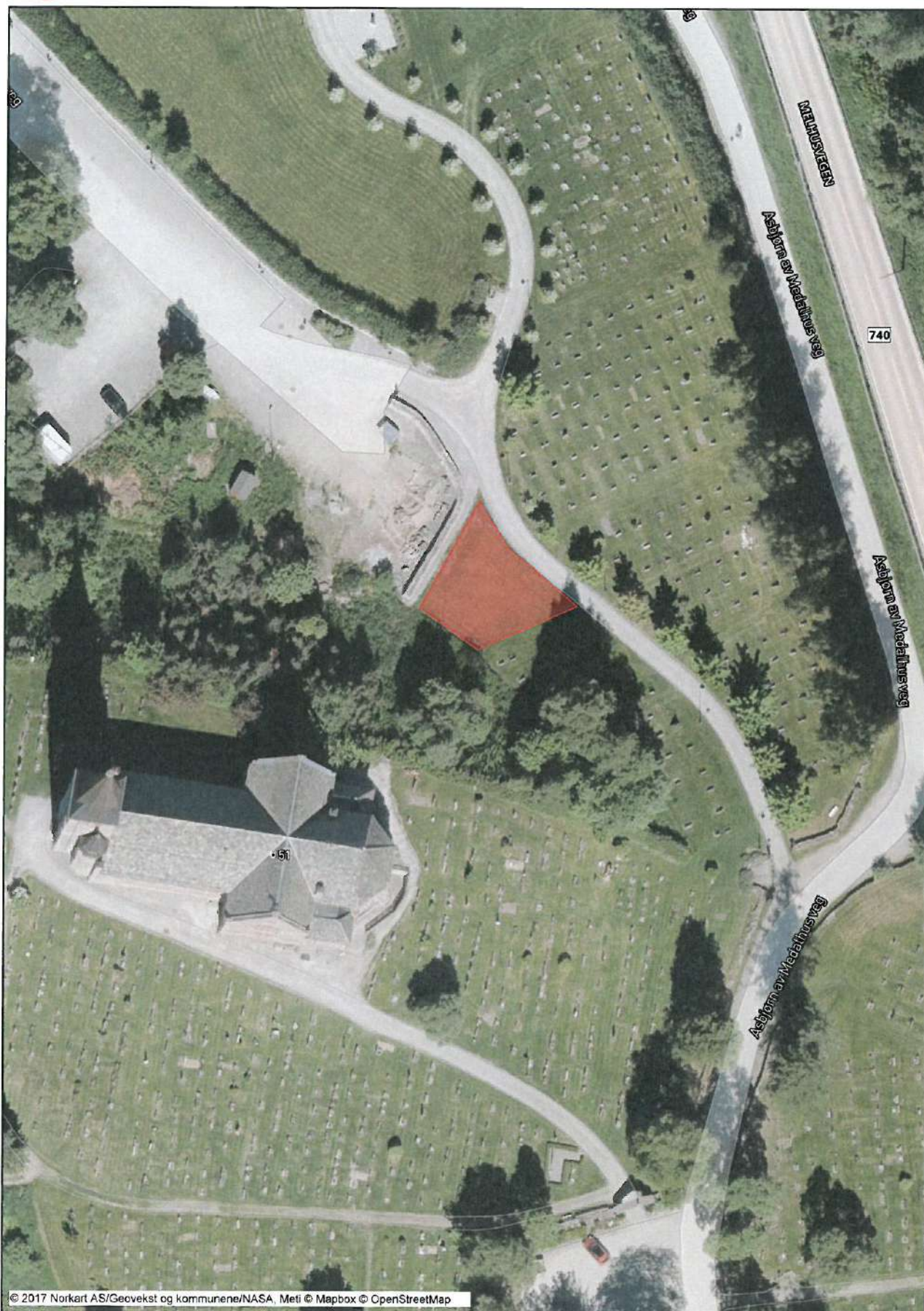

Utskrift fra Norkart AS kartklient

Dato: 05.12.2017

Målestokk: 1:500

Koordinatsystem: UTM 32N

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	020	MKF2025-123	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	014/25	04.06.2025

014/25 Møteplan høsten 2025

Saksfremstilling

Følgende legges til grunn for høstens møteplan:

Fellesrådet må ha et møte medio september for å behandle tertialrapport for 2. tertial og vedta delegasjonsreglement for menighetsrådene etter høringsrunden. I tillegg kan det bli behov for et møte i månedsskiftet oktober/november for bl.a. å revidere driftsbudsjettet for 2025. Fellesrådet må også ha et møte i desember for å gjennomgå og vedta investerings- og driftsbudsjett for 2026. På årets siste møte skal det også være valg på leder og nestleder for perioden 1. desember 2025 – 1. desember 2026.

Med bakgrunn i foranstående betraktninger foreslås følgende møtedatoer for høsten 2025: onsdag 17. september, onsdag 29. oktober og onsdag 10. desember.

Forslag til vedtak

Fellesrådets vedtar følgende møteplan for høsten 2025:

- Onsdag 17. september
- Onsdag 29. oktober
- Onsdag 10. desember

SAKSFREMSTILLING

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Vegar Godø Slørdal	020	MKF2025-178	Ingen skjerming

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Melhus kirkelige fellesråd	015/25	04.06.2025

015/25 Eventuelt

Saksfremstilling

Forslag til vedtak

ORIENTERINGSSAK

Saksbehandler	Møtedato	Saksnummer
	04.06.2025	00002

00002 Avsluttede prosjekter

Vedlegg liste

1 Avsluttede prosjekter 2024.pdf

Informasjon

I vedlagt dokument er det en oversikt over avsluttede investeringsprosjekter i 2024.

Mange av prosjektene gikk over budsjettert ramme. Bytte av alarmsentral på Hølonda ble ført på drift. Det ble brukt mindre enn budsjettert ramme på maskiner og utstyr, og med det endte prosjektene samlet med et lite mindreforbruk.

Avsluttede prosjekter 2024

31602	Melhus kirke - supplering varmeanlegg	250000	259779	-9779
31603	Melhus kirke - beskyttelse rørovner	81000	87823	-6823
31622	Melhus kirke - varmestyring	250000	251322	-1322
31652	Flå kirke - Rehabilitering lyssetting av kirke	125000	157068	-32068
31653	Flå kirke - beskyttelse av rørovner	25000	27916	-2916
31703	Horg kirke - beskyttelse av rørovner	69000	67189	1811
31750	Hølonda kirke - brannvarsling ny alarmsender	13000	Drift	13000
31753	Hølonda kirke - beskyttelse av rørovner	50000	51799	-1799
31799	Maskiner, utstyr Melhus kirkelige fellesråd	1400000	1270750	129250
SUM		2263000	2173646	89354